НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТЧЕТ

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА СТАТИСТИЧЕСКА ПРОГРАМА И ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА

Приет от Министерски съвет с Решение № 143 от 05.03.2015 г.,
Обн., ДВ, бр. 20 от 17.03.2015 г.

СОФИЯ, 2014

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....3

I. ЗА ПЪРВИ ПЪТ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА.....4

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ ОТ СТРАТЕГИЯ 2013 - 2017 ГОДИНА.....6

II.1. Осигуряване на обективна, навременна и надеждна статистическа информация за икономическото, социалното и демографското развитие и за околната среда на национално и регионално равнище.....6

II.2. Въвеждане на нови източници на данни и средства за усъвършенстване на производството и повишаване на качеството на статистическите продукти и услуги.....11

II.3. Повишаване на професионалния и организационния капацитет на Националната статистическа система.....16

II.4. Внедряване на иновативни и ефективни информационни и комуникационни технологии и е-услуги.....25

III. ОТЧЕТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ.....27

III.1. Демографска и социална статистика.....27

III.2. Макроикономическа статистика.....33

III.3. Бизнес статистика.....37

III.4. Статистика на селското, горското и рибното стопанство.....42

III.5. Многоотраслова статистика.....44

III.6. Информационни и комуникационни технологии, статистическа инфраструктура и други дейности.....49

IV. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ.....52

V. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ.....55

Приложение 1. Справка за бюджета на Националния статистически институт за 2014 година.....58

Приложение 2. Организационна схема на Националния статистически институт.....60

Приложение 3. Справка за неизпълнените поради бюджетни ограничения дейности през 2014 г. , предвидени в Плана за действие.....61

ВЪВЕДЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на Националната статистическа програма (НСП) и за дейността на Националния статистически институт (НСИ) през 2014 г. е разработен в съответствие с чл. 9, т. 6 на Закона за статистиката.

Отчетът е структуриран в пет раздела и представя изпълнението на задачите от НСП 2014 и дейността на НСИ през изминалата година.

В **първия раздел** са посочени проведените за първи път изследвания и дейности през 2014 година.

Вторият раздел включва постигнатите резултати по изпълнение на хоризонталните приоритети в рамките на действащата Стратегия за развитие на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 година.

Третият раздел представя изпълнението на дейностите по производство на статистическа информация в отделните тематични области - демографска и социална статистика, макроикономическа статистика, бизнес статистика, статистика на селското, горското и рибното стопанство, многоотраслова статистика, информационни технологии, статистическа инфраструктура и други дейности.

В **четвъртия раздел** е представено ресурсното осигуряване за изпълнение на дейността на НСИ през 2014 година.

Петият раздел представя изпълнените одитни ангажименти на Звеното за вътрешен одит и извършените контролни дейности от Инспектората през 2014 година.

I. ЗА ПЪРВИ ПЪТ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА

Успоредно с провеждането на повече от 250 утвърдени вече изследвания и дейности, за първи път през 2014 г. Националният статистически институт реализира редица **нови изследвания и дейности:**

- Анкетно проучване на тема „Изследване на образователната мобилност“, провеждано едновременно във всички държави на Европейския съюз, с интервюиране на около 30 000 лица на възраст между 18 и 34 навършени години

- Анкетно маркетингово изследване за удовлетвореността на потребителите на статистическа информация и услуги в областта на статистиката на доходите, разходите и потреблението на домакинствата (Наблюдение на домакинските бюджети)

- Данни за умиранията по причини за периода 2005 - 2013 г. по нов хармонизиран списък по 86 причини, разработен от Евростат и използван за международни сравнения

- Данни за престъпността и наказателното правораздаване по съвместно разработения въпросник на Евростат и на Службата за борба с наркотиците и престъпността на ООН (UNODC)

- Тримесечно изследване за изчисляване на индекси на цените на производител за раздел 80 „Дейности по охрана и разследване“ съгласно Регламент (ЕО) № 1158/2005 на Европейския парламент и на Съвета

- Данни за потреблението на енергийни продукти по вид на използването им - за отопление и охлаждане на жилищата, за подгряване на вода, за готвене, за осветителни тела и електроуреди, други видове крайно потребление

- Данни за трансферни пътници, събирани и обработвани съвместно с Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” и предоставени на Евростат

- Изследване на цената на земеделската земя и рентата съгласно Общата методология на Евростат.

- Допълнителен модул „Положението на мигрантите и техните преки потомци на пазара на труда” към Наблюдението на работната сила, провеждан през цялата 2014 година съгласно Регламент (ЕО) № 102/2007 на Комисията

- Допълнителен модул „Материални лишения” към изследването „Статистика на доходите и условията на живот” съгласно Регламент (ЕС) № 112/2013 на Комисията

За първи път през 2014 г. НСИ:

- Извърши ревизия на данните в областта на националните сметки: тримесечни данни за периода първо тримесечие 1995 г. - второ тримесечие 2014 г. и годишни данни за периода 1995 - 2013 г. на базата на Европейската система от сметки 2010, Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета

- Внедри новата COICOP класификация в практиката на нефинансовите национални сметки

- Разработи техническо задание за въвеждане на електронни формуляри в Наблюдението на домакинските бюджети

- Започна въвеждане и отчитане на получените декларации с данни за външната

търговия на България на базата на Единното разрешение за опростени процедури.

- Разработи експериментално експресни оценки за БВП 30 дни след изтичане на отчетния период
- Разработи „Концепция за научноизследователска дейност в НСИ“.
- Разработи методология, инструментариум и техническо задание за включване в Информационната система „Краткосрочна бизнес статистика” на ново наблюдение на цените на производител за раздел 73 „Рекламна дейност и проучване на пазари“
- Отчете комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия чрез нови таблици, изискващи по-детайлизирана информация за видовете комбинирани съоръжения съгласно изискванията на Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно енергийната ефективност
- Внедри в редовна експлоатация две автоматизирани работни места, чрез които се осъществява връзка с ядрото на Единната информационна система за противодействие на престъпността, поддържано в Администрацията на главния прокурор
- Изготви и докладва на Евростат данните за показателя „Дял на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия“ с нов електронен въпросник
- предостави на Евростат чрез новия стандартизиран формат за докладване на националните метаданни всички показатели от краткосрочната бизнес статистика през общия National Reference Metadata Editor (NRME)
- Внедри SDMX стандарт за предоставяне на данни в областта на националните сметки
- Публикува сп. „Статистика” в електронен формат на диск и онлайн на своя сайт

За първи път през 2014 г. на интернет страницата на НСИ бяха създадени редица **нови подрубрики:**

- Подрубрика „Европейска система от национални и регионални сметки 2010”
- Подрубрика „Месечни фискални данни за дефицит/излишък съгласно Директива 2011/85/ЕС на Съвета”
- Подрубрика „Грид на населението, 1 кв. км, Преброяване 2011”.

За първи път през 2014 г. с цел улесняване и ускоряване на работата с респондентите бяха разработени **уеббазирани приложения** за въвеждане и контрол на данни по следните изследвания:

- Европейско здравно интервю
- Изследване на финансовите активи и пасиви на нефинансовите предприятия.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ ОТ СТРАТЕГИЯ 2013 - 2017 ГОДИНА

Основно направление в дейността на Националния статистически институт през 2014 г. беше реализирането на Плана за действие за изпълнение на Стратегията за развитие на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 година. Задачата беше голямо предизвикателство с оглед на факта, че самата Стратегия беше одобрена от Министерски съвет едва в края на 2013 г., което оказа негативно влияние и върху изпълнението на Плана за действие. Основни задачи като изграждане и внедряване на Информационна система „Макроикономическа статистика“, разработване и внедряване на Информационна система „Образование“, разработване и внедряване на Информационна система „Европейски регистър на многонационалните предприятия“ и др., чието стартиране беше планирано за 2013 - 2014 г. не бяха изпълнени поради липса на финансови средства. В допълнение дейността на института през 2014 г. беше силно затруднена поради налаганите ограничения върху бюджета на НСИ. В някои периоди съществуваше реална опасност от спиране на определени системи и невъзможност да се проведат регламентирани от Европейския парламант и Съвета изследвания, което от своя страна би довело до невъзможност да се валидират и представят съответни данни на Европейската комисия и съответно би породило проблеми за провежданите от правителството политики и налагането на непосилни за страната ни парични санкции от Европейската комисия. Налага се изводът, че ако не бъде променен подхода към финансирането на дейността на Националния статистически институт, изпълнението на утвърдената Стратегия за развитие на НСС 2013- 2017 г. ще бъде изложено на риск. Справка за неизпълнените поради бюджетни ограничения дейности през 2014 г. , предвидени в Плана за действие, е приложена в края на отчета (Приложение 3).

II.1. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЕКТИВНА, НАВРЕМЕННА И НАДЕЖДНА СТАТИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ДЕМОГРАФСКОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И РЕГИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Приоритет 1.1. Осигуряване на статистически показатели за разработване, наблюдение и оценка на европейски, национални и регионални политики

През 2014 г. бяха предоставени статистически показатели за различни статистически области. Статистиката за научноизследователската и развойна дейност (НИРД), иновациите и информационното общество беше една от областите, която осигури статистически данни в подкрепа на мониторинга на изпълнението на водещите инициативи по стратегия „Европа 2020“, Националната програма за развитие на Република България: България 2020 и за разработване на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020 година.

Данните, получени чрез двете регулярни статистически изледвания в областта на статистиката на информационното общество, са основен източник на информация за показателите на водеща инициатива в стратегията на Европейския съюз „Европа 2020“ - „Цифрова програма за Европа”.

С оглед постигане на една от приоритетните цели, залегнали в стратегия „Европа 2020“, а именно престой в друга държава с цел образование или обучение на 20% от завършващите висше образование в ЕС и в отговор на националните и европейските потребности от информация за студентската мобилност, през годината стартира първото за България анкетно проучване „Изследване на образователната мобилност“.

През 2014 г. продължи работата по предоставянето на показателите, включени в таблото за установяване на макроикономически дисбаланси. Показателите са част от пакета, съдържащ шест правни акта (пет регламента и една директива) за засилване на икономическото управление в ЕС. Съгласно регламентите процесът на ранно установяване на макроикономически дисбаланси започва с публикуване на табло с показатели, придружено от доклад на ЕК, съдържащ икономическа и финансова оценка. Таблото с показатели е инструмент за ранно предупреждение относно появата на макроикономически дисбаланси и включва тесен набор от

показатели: Текуща сметка като процент от БВП; Нетна международна инвестиционна позиция като процент от БВП; Реален ефективен валутен курс, дефлиран с ХИПЦ; Експортни пазарни дялове; Номинални разходи за труд на единица продукция; Реални цени на жилищата; Нови вземания от частния сектор като процент от БВП; Дълг на частния сектор като процент от БВП; Публичен дълг като процент от БВП; Равнище на безработица.

Приоритет 1.2. Актуализиране на съществуващите и разработване на показатели за изследване на нови явления и процеси

Произведени бяха по-голям брой статистически показатели по бизнес характеристики на предприятията чрез използване на информацията, налична в Бизнес регистъра. Поради нарасналия интерес към този тип данни НСИ изпълни много нестандартни заявки според конкретните нужди на потребителите.

Националният статистически институт подготви и предостави и на Евростат разширен набор от данни за външната търговия на България според бизнес характеристиките на предприятията, извършващи външнотърговска дейност. В подкрепа на преговорите за трансатлантическата търговия и инвестиционното партньорство на ниво Европейски съюз НСИ предостави на Евростат допълнителен набор от данни в тази област за страна партньор - САЩ. Тези данни са изключително полезни за продължаващите преговори на Главна дирекция „Търговия“ на ЕК в контекста на споразумението между ЕС и САЩ за трансатлантическата търговия и инвестиционното партньорство. Специалните усилия, които не само България, но и останалите държави членки положиха за подготовката и предоставянето на този допълнителен набор от данни даде ценни резултати със силно въздействие върху политиката на ЕС и е пример за това как доброто сътрудничество в рамките на Европейската статистическа система (ЕСС) може да отговори ефективно и своевременно на нуждите на институционалните потребители.

В областта на статистиката на енергетиката показателят от стратегия „Европа 2020” „Дял на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия“ беше актуализиран съгласно новите изисквания на Евростат за неговото изчисление.

Приоритет 1.3. Разширяване на обхвата на предоставяните статистически продукти и услуги и активизиране на комуникацията с потребителите

През 2014 г.[1] сайтът беше посетен 7 343 144 пъти, като уникалните посещения бяха 1 435 175 (фиг.1).

Фиг. 1. Посещения на сайта на НСИ

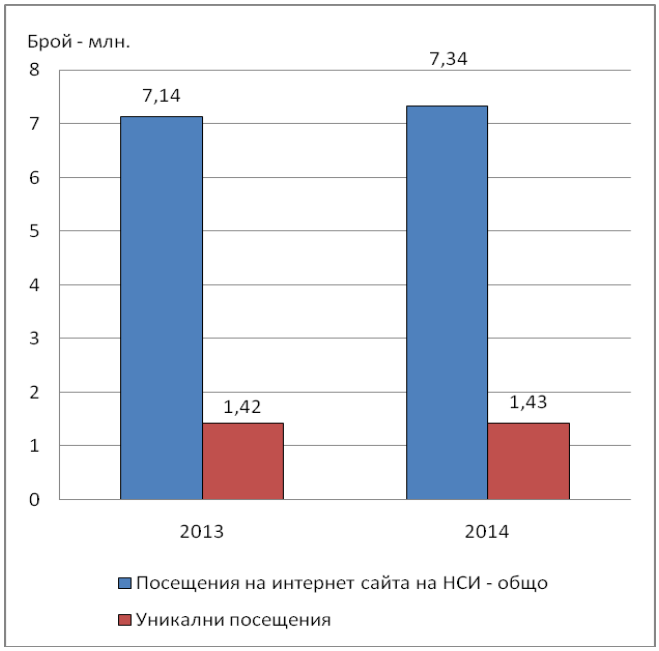

[1] Данните за посещаемостта на сайта и броят на публикуваните материали са към 15.12.2014 година.

Посещаемостта беше 22 298 пъти средно на ден, като на 27 март 2014 г., денят с най-голяма посещаемост, тя беше 123 727.

Всички материали бяха публикувани съгласно Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания в указаните срокове.

Към края на годината на разположение на потребителите на сайта бяха 1 931 динамични реда, 1 533 последни актуални данни, съответните метаданни и 581 методологични документа и доклади за качество в 40 статистически рубрики, съответно на български и английски език. През годината бяха публикувани още 370 прессъобщения (191 на български и 179 на английски език), 106 новини (66 на български и 40 на английски език), 5 версии на ЕКАТТЕ, 11 конкурса, 22 списъка с допуснати/недопуснати кандидати за конкурс, 6 обществени поръчки, 6 публични покани и други материали.

След обновяването на дизайна, платформата и системата за управление на съдържанието на сайта на НСИ, през 2014 г. продължи мигрирането на данни от стария сайт като същевременно беше публикувана и нова информация.

На сайта на НСИ към различни рубрики бяха публикувани:

- „Статистически класификации - основни термини и понятия", „Теория на извадковите изследвания" и „Терминологичен речник на качеството"
- Нова таблица „Деца в детските ясли към 31.12. по пол, статистически райони и области"
- Допълнителен модул към Наблюдението на работната сила през 2013 г. „Трудови злополуки и други здравни проблеми, свързани с работата"
- Харта на клиента в рубрика „Удовлетвореност на потребителите"
- Отчетен доклад на Европейската статистическа система за 2013 година
- Резюме и критичен доклад за Преброяване 2011 на български и английски език
- Нови данни в раздел „Общ енергиен баланс".

На сайта на НСИ беше създадена подрубрика „Информация за плащанията в СЕБРА".

Актуализирана беше публикуваната в сайта информация„Светът на статистиката" - наследник на глобалната инициатива „2013 - Международна година на статистиката".

През 2014 г. НСИ успешно приключи работата по двугодишния проект „Хоризонтална и вертикална интеграция: Прилагане на технически и статистически стандарти в Европейската статистическа система". Основните цели на проекта бяха прилагане и популяризиране на технически и статистически SDMX стандарти за обмен на статистически данни и метаданни в националната статистическа практика и постигане на вертикална интеграция между Националната статистическа система и Европейската статистическа система. Окончателните резултати от дейностите по проекта са: разработване на национална справочна база данни, интегрирайки структурите ESMS и ESQRS; изграждане на национални DSD и MSD за краткосрочна бизнес статистика, бизнес статистика на нефинансови предприятия и статистика на туризма с цел обмен и разпространение на статистически данни и метаданни на национално и международно ниво; изграждане на база данни за разпространение (DDB) в съответствие със стандарт SDMX; прилагане на SDMX-RI и изграждане на уебуслуги за базата данни за разпространение за извличане и обмен на информация между НСИ и други национални и международни организации. Започна публикуване на метаданни на сайта на НСИ според стандарта на европейската SDMX структура за метаданни (ESMS).

В рамките на деветмесечието на 2014 г. в Центъра за подпомагане на потребителите на европейска статистическа информация на България бяха получени 41 запитвания, от които 2 по телефона. Запазена беше тенденцията от предходни години, показваща по-добра ориентираност на потребителите при самостоятелно търсене на статистически данни, публикувани на сайта на Евростат. Значителен остана броят на потребителските запитвания за проверка на данни или

методологическа помощ.

Съгласно поети ангажименти по международни договори през годината беше предоставена статистическа информация по въпросници, постъпили в НСИ от международни организации, с които НСИ традиционно сътрудничи - Евростат, ООН, МВФ, ФАО, Международна организация на труда (МОТ) и редица други.

През 2014 г. Националният статистически институт съобразно Издателския план предложи на потребителите на статистическа информация общо 21 публикации - 3 печатни и 18 електронни, с тираж 4 960. Печатните издания са с аналогична електронна версия на CD. Всички електронни публикации, както и електронните версии на печатните издания, са достъпни безплатно в .pdf формат на сайта на НСИ. Основно изданията на НСИ се предлагат на два езика - български и английски.

В публикациите на Националния статистически институт е включена актуална статистическа информация за демографското, икономическото и социалното развитие на страната. В териториален аспект данните са представени общо за страната, по статистически зони, статистически райони и по области и общини. Представени са и международни сравнения.

„Статистическият годишник" е най-авторитетното издание на НСИ с дългогодишна история, с което на потребителите от страната и чужбина се предоставя подробна информация за демографското, социалното и икономическото развитие на България.

Националният статистически институт издава сп. „Статистика", което през тази година отбеляза своите 85 години. На страниците на списанието се представят постиженията и проблемите в дейността на статистическата институция, научната мисъл и международния статистически опит. Списание „Статистика" е единственото периодично издание в информационното пространство, което представя Националния статистически институт и професионалната общност на статистиците с различни публикации по актуални въпроси от теорията и практиката на статистическата наука.

През 2014 г. за първи път сп. „Статистика" беше публикувано в електронен формат на диск и онлайн на сайта на НСИ, тъй като развитието на информационно-комуникационните технологии позволява и изисква списанието да има нов съвременен вид.

Освен издадените публикации през 2014 г. НСИ подготви и рекламно-информационните брошури „България 2014", „Наблюдение на работната сила" и „Наблюдение на домакинските бюджети". Издадените брошури са в тираж 28 500 и се разпространяват безплатно.

Целта на ежегодно издавания от НСИ Каталог на статистическите издания е предоставяне на информация на потребителите за предстоящата публикационна дейност. Каталогът се издава на български и английски език в тираж общо 2 200 и също се разпространява безплатно.

Съгласно Календара за разпространение НСИ публикува прессъобщения с резултатите от основни статистически изследвания. Средно на месец прочетените и публикуваните прессъобщения на български и английски език през 2014 г. бяха около 20 на брой.

Библиотеката на НСИ продължи да заема водеща позиция в национален мащаб в областта на изграждане, управление и онлайн разпространение на дигитални информационни ресурси. През 2014 г. приоритет в нейната дейност беше предоставянето на свободен и безплатен онлайн достъп до библиотечните дигитални информационни ресурси и създаването на потребителски ориентирана дигитална база данни - конвертиране на PDF файлове в PDF страници, извеждане на съдържание, пълен текст и индекс на дигиталните копия. Обработените бази бяха прикачени към iLib-навигатор в електронния каталог на интегрираната информационно-търсеща библиотечна система. Извършените дейности дадоха възможност в глобален мащаб за пълен и свободен интернет достъп до създадените дигитални ресурси. Чрез софтуерна обработка бяха конвертирани 72 354 PDF дигитални страници. Понастоящем библиотеката успешно управлява внушителен обем от над 900 хил. страници дигитална информация. Бяха публикувани в интернет дигиталните копия на статистическите колекции „Преброяване на населението на 1 януари 1910 година" и „Преброяване на населението на 1 януари 1920 година".

През годината в дигиталната библиотека на НСИ бяха регистрирани 7 795 посещения.

Осъществени бяха 19 138 справки в дигиталната база данни. В читалнята на библиотеката бяха обслужени и консултирани 172 потребители на статистическа информация. Използваните източници - библиотечни единици, дигитална библиотека и интернет страница на НСИ, бяха 1 503. Продължи въвеждането на библиографски описания на статистически издания в електронния каталог, както и процесите на пресигниране и баркодиране на библиотечния фонд. Беше осъществен национален и международен книгообмен с научни и университетски библиотеки в страната, както и с библиотеки на статистически служби в чужбина и международни организации.

През 2014 г. бяха удовлетворени исканията за статистическа информация по 2 962 еднократни заявки (фиг. 2).

Фиг. 2. Еднократни потребителски заявки

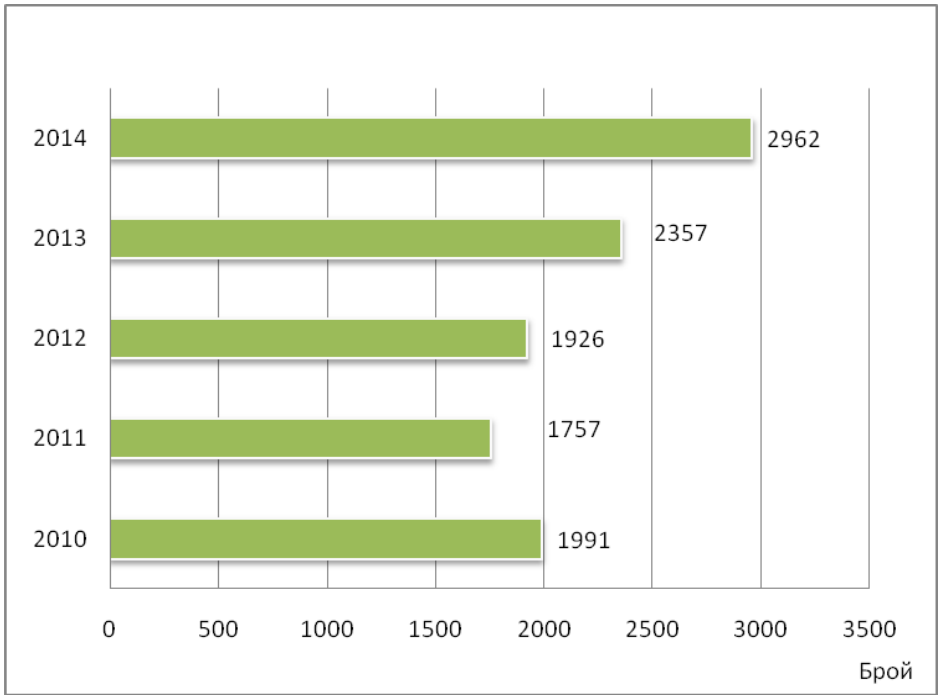

През 2014 г. беше предоставена статистическа информация и на потребители от страната (26) и чужбина (2), заявили с писмо, че желаят да получават данните от определено изследване веднага след официалното им обявяване (табл. 1). През годината бяха изпълнени и 9 еднократни заявки на потребители на статистическа информация от чужбина.

Таблица 1. Отговори на заявки за периодично предоставяне на информация

(Брой)

Заявки от страната	**26**
Отговори с месечни данни	255
Отговори с тримесечни данни	78
Заявки от чужбина	**2**
Отговори с месечни данни	24
Отговори с тримесечни данни	0

През годината органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт бяха своевременно осигурявани с актуални статистически данни. Удовлетворени бяха информационни потребности на фирми, банки, синдикални централи, браншови организации, потребители от сферата на науката, областни и кметски администрации и отделни частни лица. Подготвени бяха и справки за потребители от посолства и търговски представителства в страната. Традиционно голям беше и интересът на медиите към резултатите от статистическите изследвания.

През 2014 г. продължи изследването на удовлетвореността на потребителите от произвежданата статистическа информация. Бяха попълнени онлайн над 120 анкетни карти.

Приоритет 1.4. Създаване на условия за производство и интегриране на пространствена (георeферирана) информация със статистическа информация

Националният статистически институт работи по своите ангажименти в областта на интегриране на статистическите данни, когато това е приложимо, с цел създаване на инфраструктура с многобройни източници на информация за предоставяне на пространствено-времеви анализ и за разширяване на използването и разпространението на регионална георeферирана статистическа информация.

В края на 2013 г. приключи проектът „ГЕОСТАТ 1Б“ на Европейския форум за геостатистика и Европейската статистическа система. Неговата цел беше създаване на единна европейска информационна база за основни статистически показатели за населението, базирани на Преброяване 2011, представени посредством териториалното отграничение - грид, с размери на квадрат със страна един километър. През 2014 г. резултатите от произведения продукт в Европейския грид на населението бяха отчетени и одобрени. Резултатите допринесоха за изпълнение на ангажиментите на НСИ по директивата INSPIRE. Бяха подготвени за разпространение и за първи път през юни 2014 г. НСИ започна разпространение на „Грид на населението“ със свободен достъп до информацията чрез сайта на НСИ. Грид базираната статистика е изключително полезна и важна, тъй като позволява производството на анализи (времеви и пространствени) на ниски териториални нива, без да се влияе от промените в административно-териториалното деление на страната.

През 2014 г. на сайта на НСИ в тематичната рубрика „Регионална статистика” беше публикувана информация по усъвършенствана методика.

II.2. ВЪВЕЖДАНЕ НА НОВИ ИЗТОЧНИЦИ НА ДАННИ И СРЕДСТВА ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА СТАТИСТИЧЕСКИТЕ ПРОДУКТИ И УСЛУГИ

Приоритет 2.1. Разширяване на използването на административни регистри и информационни системи за статистически цели

В областта на пазара на труда продължи използването на административни източници за подобряване на обхвата и качеството на статистическите данни от предприятията и намаляване на влиянието на неотговорилите.

Нарасна броят и на административните източници, от които се събира информация в областта на енергийната статистика.

В областта на статистиката на външната търговия производството беше ориентирано към нарастващите нужди на потребителите чрез по-широко използване на данни, вече събрани от други администрации или други отдели на НСИ, без това да води до нарастване на натоварването на респондентите.

В областта на статистиката на околната среда с оглед повишаване на качеството на събираната информация, намаляване на натовареността на респондентите и включване на административни източници на информация усилията бяха насочени към подобряване на системата за събиране на данни за битовите отпадъци. Бяха обединени две наблюдения: Битови и строителни отпадъци и Общи приходи от данъци и такси и извършени разходи за битови отпадъци. Общинските администрации подават информация за вида и количествата събрани и предадени за обезвреждане битови и строителни отпадъци, приходи и разходи за битови отпадъци, а Изпълнителната агенция по околна среда предоставя информация за количеството отпадъци, което остава след операциите по рециклиране, компостиране и изгаряне.

През 2014 г. делът на изследванията, провеждани от Националния статистически институт, при които бяха използвани данни от административни източници, е 7% (фиг. 3).

Фиг. 3. Разпределение на статистическите изследвания, провеждани от НСИ, по вид съгласно НСП 2014

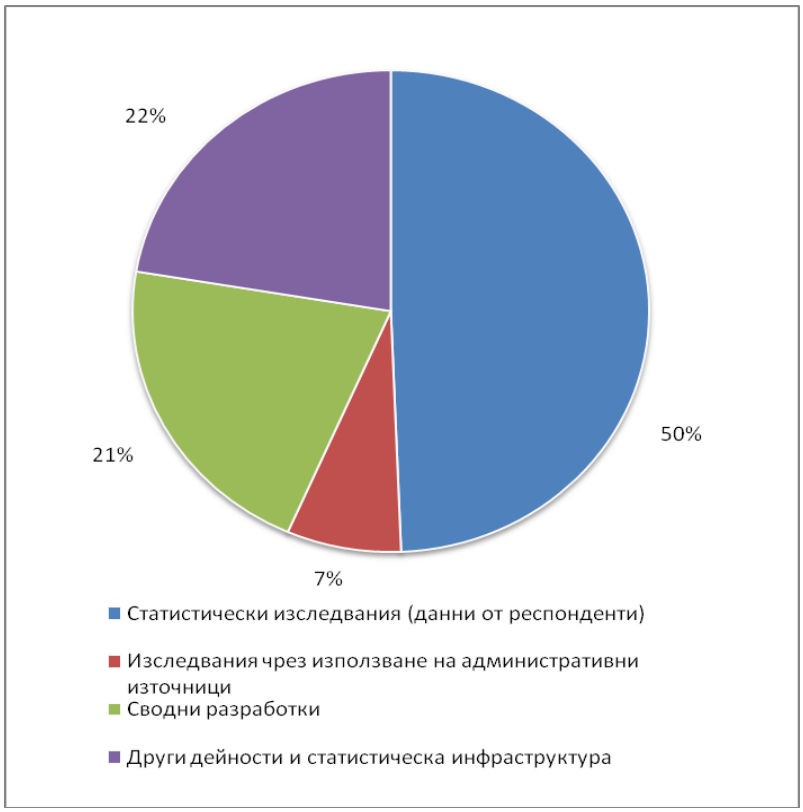

Приоритет 2.2. Използване на иновативни ИКТ и средства за събиране на първични данни

През 2014 г. продължи актуализацията и разширяването на Информационна система „Бизнес статистика“ (ИСБС) чрез включване на нови изследвания или нови формуляри към съществуващите изследвания, което улеснява трансфера на данни между предприятията и НСИ и е важна стъпка за намаляване на натовареността на респондентите. ИСБС спомага за повишаване на качеството на статистическата информация чрез стриктен аритметичен и логически входящ контрол на данните и осигуряване на навременна, актуална и широкодостъпна информация при опазване на статистическата тайна. През 2014 г. беше разработено техническо задание за включване на четири нови изследвания („Годишен отчет за дейността на застрахователите“, „Годишен отчет за дейността на специализираните ивестиционни предприятия“, „Годишен отчет за дейността на пенсионноосигурителните дружества“ и „Годишен отчет за дейността на пенсионните фондове“), които до 2014 г. бяха обработвани офлайн.

С оглед намаляване на натовареността на респондентите през 2014 г. беше актуализирана Справката за състоянието и разходите на общинските администрации за водоснабдителна и канализационна инфраструктура в ИСБС, като отпаднаха три раздела от формуляра. По този начин беше отстранено дублирането на някои въпроси към респондентите, касаещи водоснабдяването и канализацията.

През 2014 г. продължи развитието, поддържането и актуализацията на Информационна система „Краткосрочна бизнес статистика” (ИС КБС). Включени бяха нови подсистеми, подобрен беше респондентският модул, бяха усъвършенствани съществуващите приложения и изходни таблици. ИС КБС предоставя възможност за подаване на информация онлайн от предприятията, включени в месечните и тримесечните бизнес наблюдения, като по този начин се спестява време и се осигурява по-бърз и удобен начин за участие в изследванията. В резултат на това интересът на респондентите към използването й непрекъснато се увеличава.

Въведеният в експлоатация нов приложен софтуер осигурява бърз и удобен начин за

излъчване на представителна извадка от предприятия за месечното наблюдение „Производство и продажби на вътрешния пазар на основни промишлени продукти” чрез онлайн базираната ИС КБС.

През годината продължи развитието на Информационна система „Демография“ и оптимизирането на нейната архитектура съобразно най-добрите съвременни практики.

През 2014 г. в НСИ продължи разработването на уеббазирани приложения за въвеждане и контрол на данни от статистически изследвания. Разработените уебприложения улесниха респондентите и намалиха натовареността на служителите от ТСБ:

- Формуляр „Цени на производител на дейности по охрана и разследване”
- Тримесечен формуляр „Финансови активи и пасиви на нефинансовите предприятия” за 2014 година
- Анкетна карта за икономическите сметки за селското стопанство

В областта на демографската и социалната статистика беше разработено уебприложение за Европейското здравно интервю.

В областта на бизнес статистиката беше разработено ново уебприложение за финансовите активи и пасиви на нефинансовите предприятия.

През годината НСИ започна работа по ESS.VIP проект SIMSTAT за обмен на данни за вътрешнообщностната търговия, използвайки общи програмно-технически средства за ЕСС (CCN/CSI). Обменът ще бъде осъществен чрез прилагане на общи стандарти и формати за трансфер на данни и представлява нов подход на Евростат при събиране и производство на данни за търговията между държавите - членки на ЕС. Основната цел на проекта е значително намаляване на натоварването на респондентите при по-високо качество на данните.

В областта на статистиката на правосъдието и престъпността с оглед осигуряване на методологично единство между Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) и информационната система на НСИ бяха направени подобрения в технологията за обработка на статистическите формуляри за престъпленията, завършили с осъждане и осъдените лица. Набелязаните мерки оптимизираха организацията на производството на статистическите данни и доведоха до усъвършенстване на статистическия инструментариум.

В областта на статистиката на селското, горското и рибното стопанство беше усъвършенствана методологията и статистическият инструментариум за тримесечното извадково изследване за икономическите сметки за селското стопанство и за годишното изследване на цената на земеделската земя и рентата в селското стопанство.

През 2014 г. повече от две трети от изследванията, провеждани от Националния статистически институт, при които се събираха данни от респондентите, бяха онлайн въвеждани и базирани на електронни въпросници (фиг. 4).

Фиг. 4. Дял на електронните въпросници за статистическите изследвания, провеждани от НСИ, при които се събират данни от респондентите

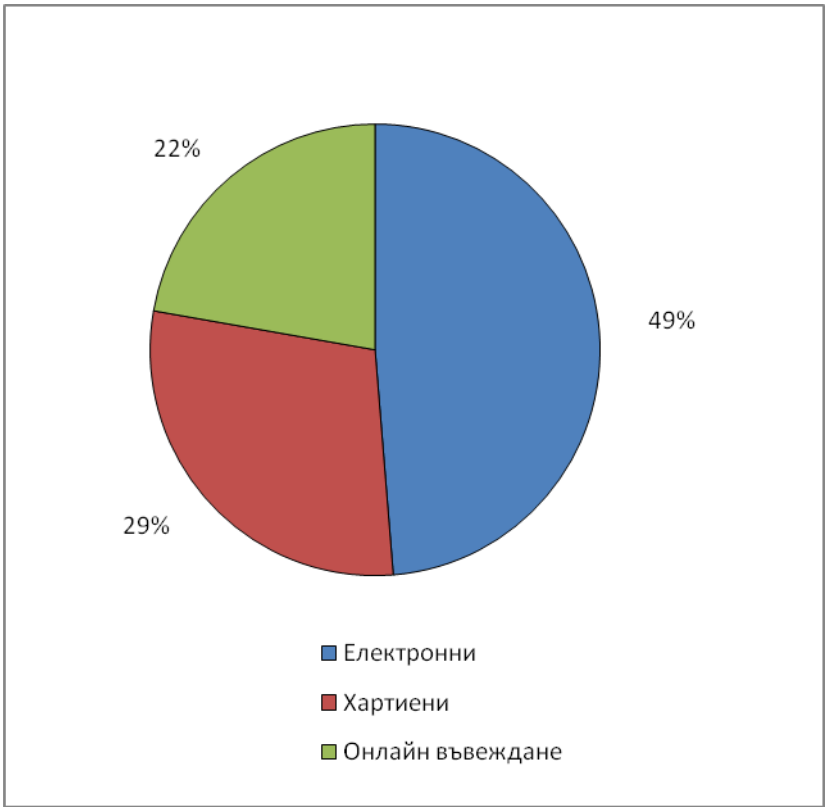

През 2014 г. в различни статистически области бяха включени нови електронни формуляри за статистическите изследвания, за които данните досега бяха предоставяни на хартиен формуляр.

В областта на демографската и социалната статистика бяха разработени електронни формуляри за театрите.

В областта на статистиката на правосъдието и престъпността данните от регулярното годишно наблюдение за дейността на местните комисии, провеждано съвместно с Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, бяха изцяло предоставени чрез електронен въпросник.

В областта на статистиката на енергетиката с цел намаляване на натовареността на респондентите също бяха въведени електронни формуляри за събиране на информация за статистическите наблюдения.

Приоритет 2.3. Внедряване на системен подход за управление и контрол на качеството в НСС

Стабилното управление на качеството на европейската статистика е приоритетно направление в развитието на Европейската статистическа система. Управлението на качеството на европейската статистика изисква всички държави членки ефективно да прилагат законодателството в областта на статистиката и принципите на Кодекса на европейската статистическа практика.

В началото на 2014 г. разработеният речник на термините на качеството беше публикуван в рубриката „Продукти и услуги” на сайта на института.

През годината продължи дейността по изпълнение на препоръките от Партньорската проверка, извършена през април 2007 година. В периода 13 - 17 октомври 2014 година представители от Европейската комисия проведоха вторият кръг от Партньорски проверки за Националната статистическа система. Участие взеха експерти на НСИ, представители на органите на статистиката, а също и представители на бизнеса, научната общност и медиите, като

потребители на статистическа информация. Националният статистически институт получи пълно съдействие относно организацията и провеждането на проверката от страна на следните органи на статистиката - Министерство на земеделието и храните, Изпълнителна агенция „Морска администрация”, Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” и Национална агенция за приходите. Органите на статистиката - обект на проверката, попълниха набор от документи относно Националната статистическа система и въпросници за самооценка на качеството относно изпълнението на всичките 15 принципа от ревизираната версия на Кодекса на европейската статистическа практика. Подходът беше одиторски, т.е. екип от одитори състави окончателните препоръки за България. При срещите с потребителите и респондентите беше обърнато внимание на удовлетвореността от произвежданата и предоставяната статистическа информация, както и опазването на конфиденциалността. Експертите от проверяващия екип акцентираха върху всеки отделен принцип от Кодекса на Европейската статистическа практика. В резултат екипът проверяващи от Европейската комисия изготви доклад с препоръки относно прилагането на някои от принципите на Кодекса на Европейската статистическа практика в Националната статистическа система.

През 2014 г. продължи работата по оценката, подобряването на качеството и поддържането на съпоставимостта на динамичните редове от краткосрочната бизнес статистика. Актуализирани бяха извадките от фирми с цел отразяване на демографските промени и промените в структурата на нефинансовите предприятия. Извадките за наблюденията на цените на производител бяха актуализирани с включването на нови по-значими фирми, които са определящи за изменението на цените на пазара на съответните продукти. Непрекъснато се подобряват и методите за сезонно изглаждане, прилагани за определени краткосрочни показатели в изпълнение на изискванията, залегнали в Ръководството на ЕСС за сезонното изглаждане на динамичните редове.

През годината НСИ продължи да разработва и да предоставя на Евростат доклади за качеството за статистическите изследвания. Доклади за качеството са налични за областите демографска и социална статистика, бизнес статистика и многоотраслова статистика и са публикувани на български и английски език на сайта на НСИ.

В областта на демографската и социалната статистика бяха изготвени годишни доклади по качеството за Наблюдението на работната сила, тримесечен индекс на разходите за труд и статистиката на заетите и свободните работни места.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд през 2014 г. Националният статистически институт подготви данни, метаданни и доклад за качеството от Преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 година, които бяха одобрени от Евростат.

В областта на статистиката на образованието през 2014 г. беше успешно реализирано използването на специализиран формат ESQR за онлайн попълване на метаданни и доклад за качеството, които бяха изпратени на Евростат. Докладът на България беше първият за държавите членки, верифициран и публикуван на интернет страницата на Комисията.

В областта на макроикономическата статистика през годината беше подготвен и изпратен на Евростат доклад по качеството на данните за брутния национален доход (БНД) за периода 2002 - 2013 година.

В областта на статистиката на селското, горското и рибното стопанство **отдел „Агростатистика”** към Главна дирекция „Земеделие и регионална политика” в Министерството на земеделието и храните подготви и представи в Евростат доклади за качеството за проведеното изследване на структурата на овощните видове в България през 2012 г. и за годишната статистика на растениевъдството през 2013 година.

В областта на статистиката и сметките за околната среда едновременно с въпросниците на Евростат бяха изпратени и докладите за качество на статистическите данни.

В областта на статистиката на НИРД и иновациите съгласно изискванията на Регламент (ЕС)

№ 995/2012 на Комисията бяха разработени доклади за качеството на данните за иновациите през периода 2010 - 2012 година.

В областта на статистиката на информационното общество съгласно Регламент (ЕС) № 859/2013 на Комисията през 2014 г. бяха подготвени доклади за качеството за използването на ИКТ и електронната търговия в предприятията през 2014 година. Те бяха предоставени на Евростат посредством специализиран формат ESQR за онлайн попълване на метаданни и доклад за качеството в новия инструментариум „Национален редактор на справочни метаданни" (NRME).

II.3. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ И ОРГАНИЗАЦИОННИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАЦИОНАЛНАТА СТАТИСТИЧЕСКА СИСТЕМА

Основните приоритети на дейността по обучението в НСИ за 2014 г. бяха свързани с конкретизация и детайлизация на хоризонталните приоритети, включени в разработения подробен **Годишен план за специализирано обучение на служителите от системата на НСИ** в изпълнение на **Стратегията за развитие на Националната статистическа система на Р България, 2013 - 2017 г.,** и във връзка с Насоките за развитие на обучението в Европейската статистическа система съгласно Европейската програма за обучение по статистика. Поддържането и повишаването на професионалната квалификация на служителите е важна предпоставка за производството на обективна, навременна, надеждна и качествена статистическа информация.

През 2014 г. в общо 35 различни форми на обучение - курсове, семинари, инструктажи (главно със служители от ТСБ), консултации в страната и чужбина, проучване на опита на други държави и стажове в чужбина - служителите на НСИ реализираха общо 770 участия (табл. 2).

През годината бяха проведени 11 обучения, свързани с модернизиране на статистическите изследвания, в които участваха общо 451 служители на НСИ. Осъществени бяха 9 семинара за повишаване на професионалната квалификация, в които участие взеха общо 303 служители. В обученията, свързани със стажове в чужбина и проучване на опита на други страни към Евростат, участваха 16 служители.

Таблица 2. Обучения и семинари на служителите от Националния статистически институт

(Брой)

Специализирано обучение и семинари	Проведени обучения	Обучени служители
В чужбина (Евростат)	15	16
За модернизиране на статистическите изследвания	11	451
За повишаване на професионалната квалификация	9	303
Общо	**35**	**770**

В областта на демографската и социалната статистика бяха проведени обучения за професионално развитие и усъвършенстване на следните статистически изследвания: „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)", „Доходи, разходи и потребление на домакинствата", „Развитие на данните за студентската мобилност", „Европейско здравно интервю", „Умирания по причини и смъртност по причини".

В областта на макроикономическата статистика бяха приоритетни обученията в направленията: национални сметки, индекс на потребителските цени/хармонизиран индекс на потребителските цени и цени на жилищата.

В областта на бизнес статистиката беше организирано обучение във връзка с модернизацията на методологията и инструментариума на статистическите изследвания за енергетиката.

В областите многоотраслова статистика и статистика на селското, горското и рибното

стопанство приоритетно беше обучението, свързано с ценообразуването на земята и рентата в селското стопанство, както и модернизацията на методологията и инструментариума на статистическите изследвания за околната среда. Бяха проведени обучения за професонално развитие и провеждане на изследването „Използване на ИКТ от домакинствата и лицата”.

В областта на административното обслужване и дейностите на служителите в общата администрация обученията бяха свързани с:

- Кандидатстване и изпълнение на проекти по структурни фондове на Европейския съюз
- Актуални изменения в Закона за обществените поръчки - нови моменти в контролната дейност и обжалването
- Последни промени в нормативната уредба в областта на управлението на човешките ресурси. Практика на Върховния административен съд по прилагане на Закона за държавния служител.

Съгласно изискванията на Закона за държавния служител през 2014 г. бяха проведени задължителни обучения от Института по публична администрация за държавни служители, назначени за първи път на ръководна длъжност, както и експерти, назначени за първи път на държавна служба. Обучение беше проведено на петима служители на ръководни длъжности. Общо 24 служители, назначени за първи път на държавна служба, преминаха през обучение като шестима от тях бяха назначени през 2013 година.

Приоритет 3.1. Създаване на мотивираща работна среда и развитие на професионалния капацитет на служителите в НСС

По отношение на приемствеността и планирането на човешките ресурси НСИ за втора поредна година участва в Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, Компонент 1 - **Програма „Старт на кариерата”.**

През 2014 г. по Програмата „Старт на кариерата” на НСИ беше определена квота за 37 работни места. Съгласно изискванията на Програмата за тези места биха могли да кандидатстват безработни младежи до 29-годишна възраст, завършили висшето си образование, които нямат трудов стаж по придобитата специалност. В резултат на извършения подбор до края на годината е предвидено 37 младежи да бъдат назначени по трудов договор за срок от 9 месеца. За тези работни места кандидатстваха общо 228 безработни младежи.

През 2013 г. по същата програма в ЦУ на НСИ бяха назначени по трудов договор 12 млади специалисти за срок от 9 месеца, като след приключване на Програмата, през 2014 г. 11 от тях бяха назначени на работа в ЦУ на НСИ.

По **Програмата за летни студентски стажове в държавната администрация 2014 г.,** предоставяща на студентите възможности за стаж с фокус върху придобиване на професионален опит, нови знания и умения в реална работна среда, както и професионална ориентация, в периода 1.08.2014 - 11.09.2014 г., след направения подбор на кандидатите съгласно регламентираните правила по Програмата, двама студенти проведоха стаж в ЦУ на НСИ.

Студентски стажове, проведени в НСИ

През 2014 г. в Националния статистически институт бяха проведени студентски стажове и практически обучения за младежи от различни български университети, изучаващи специалности, свързани с дейността на института. По този начин бяха създадени предпоставки за установяване на ползотворно и традиционно сътрудничество с висшите училища в България.

Реализирани бяха практически обучения на студенти от специалност „Статистика и иконометрия” от Университета за национално и световно стопанство - София, Стопанската академия „Д. А. Ценов” - Свищов, и Икономическия университет - Варна, чрез експерти от НСИ като техни ментори и наставничеството на преподаватели от академичния състав.

Беше създадена необходимата организация и по Програмата за провеждане на стажове в Централното управление и териториалните статистически бюра на НСИ взеха участие общо 40

стажанти (табл. 3).

Таблица 3. Проведени стажове в Националния статистически институт

(Брой)

Висше учебно заведение	Проведени стажове	
	ЦУ на НСИ	ТСБ
Университет за национално и световно стопанство - София	22	-
Икономически университет - Варна	-	15
Стопанска академия „Д. А. Ценов” - Свищов	3	-
Общо стажанти	**40**	

През първото полугодие на 2014 г. в библиотеката за пореден път беше проведен студентски стаж на бакалаври от Софийския университет „Св. Климент Охридски”, специалност „Библиотечно-информационни науки”.

Приоритет 3.2. Адаптиране на организацията на работа в НСС към новите информационни и комуникационни технологии

За обезпечаване на работния процес на всеки служител в НСИ е предоставено работно място с персонален компютър, свързан чрез корпоративната мрежа на института с изградения сървърен център и централизираните информационни ресурси, с които работи.

Във връзка с внедряване на новите статистически изследвания и повишаване на изискванията към качеството на произвежданата статистическа информация тече непрекъснат процес на внедряване на модерни технологични продукти и ресурси: софтуер за геопространствена информация - ArcGIS; нови платформи за разработване на уеббазирани въпросници (LimeSurvey, VB.NET); иновативни методи при анкетните проучвания (CATI, CAPI, CAWI); разширено прилагане на SDMX стандарта за предаване и разпространение на статистически данни, както и на софтуера за сезонно изглаждане на данните Demetra; дигитализиране на информационните ресурси на библиотеката на НСИ чрез специализирано програмно и техническо оборудване.

Основна аналитична платформа в НСИ е SPSS Statistics Server. Тази платформа осигурява използване на Enterprise възможностите на SPSS, вземане на решения на ниво предприятие, ускоряване на изпълняваните задачи и повишаване на качеството на работата. Данните са централизирани и унифицирани като тяхната сигурност е гарантирана чрез въвеждане на различни права на достъп за различните потребители. Работата със сървърната версия на SPSS Statistics Server започна през 2009 г. с инсталиране на версия 17. Лицензите се обновяват и актуализират годишно към последната актуална версия. Все повече служители в НСИ използват SPSS, с което улесняват и повишават качеството на своята работа.

Приоритет 3.3. Взаимодействие и партньорство между институциите от НСС и потребителите

С цел постигане на по-голяма съгласуваност на дейностите и сроковете за производство на статистическа информация НСИ, органите на статистиката и другите държавни институции продължиха съвместната работа по сключените споразумения през 2014 година.

През 2014 година продължи сътрудничеството и координацията в областта на държавната финансова статистика по действащо Споразумение за обмен на информация между НСИ и Сметната палата.

През май 2014 г. Националният статистически институт и Институтът за икономически изследвания на БАН подписаха Анекс към Споразумение за сътрудничество и стратегическо партньорство при обмен на информация между двете институции.

През юни 2014 г. беше подписано Рамково споразумение за сътрудничество между НСИ и Университета за национално и световно стопанство, целящо съвместна координация на действията при подготовката на нови кадри и повишаване на квалификацията на работещите в системата на НСИ, както и съвместно осъществяване на изследователска дейност, насочена към

решаване на конкретни задачи на статистическата теория и практика.

През 2014 г. НСИ сключи споразумения за сътрудничество и обмен на информация със Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Стопанска академия „Димитър А. Ценов” Свищов.

През октомври Националният статистически институт и Националната агенция за професионално образование и обучение подписаха Споразумение за сътрудничество и стратегическо партньорство при обмен на информация между двете институции.

В областта на статистиката на транспорта бяха положени усилия за постигане на по-ефективно взаимодействие със следните ведомства, предоставящи първични данни за производството на официална статистическа информация:

- Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията - за дейността на гражданското въздухоплаване в Р България

- Изпълнителна агенция „Морска администрация” към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията - за дейността на морските и речните пристанища

- Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация” към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията - данни за лицензираните превозвачи на пътници и товари за вътрешни и международни превози; данни за броя на лицензираните таксиметрови превозвачи и притежаваните от тях автомобили

- Министерство на вътрешните работи (МВР):

- Дирекция „Охранителна и пътна полиция” - данни за пътнотранспортните произшествия, убитите и ранените лица; данни за регистрираните моторни превозни средства

- Дирекция „Комуникационни и информационни системи” - данни за регистрираните МПС, необходими за провеждане на извадковото изследване на товарния автомобилен транспорт.

- Национална агенция „Пътна инфраструктура” - данни за републиканската пътна мрежа по клас на пътя и вид на настилката

- Национална компания „Железопътна инфраструктура” - данни за дължина на железопътните линии - общо за страната и по региони

- Комисия за регулиране на съобщенията - данни за лицензираните оператори, извършващи универсални и неуниверсални пощенски услуги.

Представители на НСИ участваха активно в работата на тематични работни групи по подготовката на деветте оперативни програми, свързани с управлението на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014 - 2020 г. и изпълнение на предварителното условие 7 по Споразумението за партньорство.

Активно беше сътрудничеството между НСИ и Българската народна банка (БНБ) в областта на държавната финансова статистика с оглед на предстоящото внедряване на ЕСС 2010. Продължи процесът на съгласуваност на данните за годишните и тримесечните финансови национални сметки с Нотификационните таблици за дълга и дефицита на институционалния сектор „Държавно управление”.

Служители от НСИ взеха участие в междуведомствени работни групи за актуализиране на формуляра за събиране на информация от земеделските стопанства за Системата за земеделска счетоводна информация, поддържана от Министерството на земеделието и храните, и за изчисляване на средни коефициенти за стандартна продукция (SO – 2010) – основен компонент при определянето на типологията на земеделските стопанства от проведеното изследване на структурата на земеделските стопанства през 2013 година.

Служители от НСИ участваха в работата на Комитета по наблюдение на изпълнението на

Програмата за развитие на селските райони 2007 - 2013 г. и в заседанията на Тематичните работни групи по подготовката на Програмата за развитие на селските райони и на Програмата „Морско дело и рибарство” за следващия програмен период (2014 - 2020 година).

Националният статистически институт и Българският институт по стандартизация разработиха българска версия на европейския стандарт (ISO 3166-1:2013) - Кодове за представяне на наименованията на държавите и техните подразделения.

През годината продължи взаимодействието и координацията между НСИ и Министерството на труда и социалната политика (МТСП) в дейността по актуализиране на Азбучника и Списъка на длъжностите към Класификацията на професиите и длъжностите (НКПД-2011). Разработени и актуализирани бяха кореспондиращите таблици към съответните версии.

Съвместно с Агенция „Митници” беше извършена ежегодна актуализация на самообяснителните текстове на Комбинираната номенклатура, които се предоставят на Националната агенция за приходите (НАП) за целите на статистиката на външната търговия и за системата „Интрастат“.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 349/2011 на Комисията експерти от НСИ и Националния осигурителен институт (НОИ) с финансовата подкрепа на фонд „Условия на труд“ разработиха актуализираните версии на Статистическите системи „Трудови злополуки” и „Професионални болести”. Системите бяха утвърдени от председателя на НСИ и бяха обнародвани в „Държавен вестник”.

Приоритет 3.4. Утвърждаване на НСС като активен член на Европейската статистическа система и международната статистическа общност

През 2014 г. Република България като държава - членка на Европейския съюз, и в частност Националната статистическа система на страната, продължи добрите традиции в областта на международното сътрудничество в следните насоки:

НСИ в Европейската статистическа система

Съгласно Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика Европейската статистическа система е партньорство между Статистическата служба на Европейския съюз - Евростат, и националните статистически институти и другите национални органи, отговарящи във всяка държава членка за разработването, изготвянето и разпространението на европейската статистика.

Националният статистически институт на Република България е неделима част от ЕСС и е националният статистически орган, който носи отговорност за координирането на всички дейности на национално равнище за разработването, изготвянето и разпространението на европейската статистика и действа като звено за контакт с Комисията (Евростат) по статистически въпроси.

През 2014 г. НСИ активно участва в работата на 20-ото, 21-вото, 22-рото и 23-тото заседание на Комитета на Европейската статистическа система (КЕСС). През годината бяха изготвени 12 рамкови позиции по точките по комитология от дневния ред на заседанията на КЕСС, които съгласно ПМС № 85/2007 г. бяха съгласувани в Работна група 12 „Статистика“ към Съвета по европейските въпроси (СЕВ) и одобрени от СЕВ.

Националният статистически институт, представляващ Работна група 12 „Статистика” към Съвета по европейските въпроси, редовно участва в регулярните ежеседмични заседания на Съвета, където се разглеждат позициите на Р България, свързани със задълженията й, произтичащи от членството на страната в Европейския съюз.

През 2014 г. Съветът на Европейския съюз беше председателстван от Гърция и Италия (гръцко и италианско председателство). Проведени бяха общо 12 заседания на Работна група „Статистика“ към Съвета, от които седем по време на гръцкото председателство и пет по време на италианското. Чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския

съюз (ППРБЕС) в гр. Брюксел НСИ участва в процеса на вземане на решения в областта на статистиката чрез изпращане на указания до секторния дипломат към ППРБЕС.

По случай 155-годишнината на официалната румънска статистика и по покана на председателя на Националния институт по статистика на Румъния председателят на Националния статистически институт на България взе участие в честванията на 11 юли 2014 г. в гр. Букурещ. И двата статистически института са членове на Европейската статистическа система и партньори в редица международни организации като Статистическата комисия към ООН, Комитета по статистика и политики в статистиката на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). По този начин статистическите институти на двете страни са официално приобщени към най-значимите за световната статистическа общност институции.

НСИ участва в 100-та Конференция на ръководителите на националните статистически институти в Европа, която беше проведена на 24 - 25 септември 2014 г. в гр. Рига, Латвия. Основната тема на конференцията беше „Бъдещето на Европейската статистическа система и как да го постигнем" с акцент върху прилагането на „Визия 2020" и бъдещето на глобалната бизнес статистика.

На 17 септември 2014 г. в гр. Братислава, Словакия, беше проведено второто заседание на Европейския статистически форум, в което Националният статистически институт беше представляван на ниво заместник-председател. Домакини на форума бяха Националната банка и Националният статистически институт на Словакия. Европейският статистически форум е новосъздаден орган на управление в отношенията между Европейската статистическа система и Европейската система на централните банки (ЕСЦБ). Форумът е учреден на базата на Меморандума за разбирателство, подписан на 24 април 2013 г. от представители на ЕСС и ЕСЦБ. Целта на форума е засилване на сътрудничеството на стратегическо ниво в области от общ интерес и споделена отговорност като: статистика на платежния баланс, търговия с услуги, национални сметки и държавна финансова статистика.

В рамките на двустранното сътрудничество между Националния статистически институт и Държавния статистически комитет на Азербайджан в периода 29 - 31 октомври 2014 г. експерти от Азербайджан бяха на посещение с цел обучение в НСИ в областта на сателитните сметки в туризма.

Като международно признание за България може да се отчете работата на трима служители на НСИ, които през 2014 г. реализираха професионалните си умения в Евростат като командировани национални експерти. През годината двама стажанти по линия на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) на Европейската комисия бяха на стаж в НСИ в областта на статистиката на доходите и условията на живот (EU-SILC) и в областта на класификациите.

През отчетния период 55 експерти на НСИ участваха в заседания на работни и целеви групи на Евростат, разработващи стратегически документи, законодателни актове и нови методологии в отделните статистически области, в международни срещи по проекти участваха 30 експерти, в обучения - 9 експерти, в мероприятия по Интрумента за предприсъединителна помощ - 4 експерти, и по туининг проекти - 10 експерти, в международни конференции - 19 експерти.

НСИ в международни организации в областта на статистиката

Вече повече от 13 десетилетия Българската статистическа институция събира, обработва, произвежда и разпространява стратегически важна за обществото информация и непрекъснато разширява контактите си с различни организации в региона, Европа и света. България стана пълноправен член на Статистическата комисия на ООН (СКООН) от януари 2013 г., а НСИ е кандидат за статут на „редовен наблюдател" в Комитета по статистика и политики в статистиката на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

На 7 и 8 април 2014 г. в гр. Париж, Франция, беше проведено 11-ото заседание на Комитета по статистика и политики в статистиката към ОИСР. С решение на Министерския съвет от 27 януари 2011 г. председателят на НСИ е определен да представлява Р България в заседанията на Комитета по статистика и политики в статистиката към ОИСР като ad hoc наблюдател. На

заседанието бяха разгледани въпроси, свързани с икономическия растеж и измерването на благосъстоянието и напредъка.

Непосредствено след 11-ото заседание на Комитета - от 9-и до 11-и април, беше проведена 62-рата пленарна сесия на Конференцията на европейските статистици. Целта на форума беше координиране на международната статистическа дейност в рамките на ИКЕ/ООН, в която участват представители от цял свят.

По покана на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие председателят на Националния статистически институт участва в семинар, посветен на измерването на субективното благосъстояние и използването на резултатите от него при определянето на политики. Събитието беше осъществено на 23 и 24 юни 2014 г. в Конферентния център на ОИСР в Париж.

По покана на директора на Статистическия отдел на ООН и на генералния директор на Евростат председателят на Националния статистически институт взе участие в два форума от особена важност за развитието на модерната статистика: в Световния форум за интегриране на статистическа и геопространствена информация - на 4 и 5 август 2014 г., и в сесия на Комитета на експертите по управление на глобалната геопространствена информация към ООН - на 6 и 8 август 2014 година. Домакин на двете събития беше централата на ООН в гр. Ню Йорк, САЩ.

Участие на НСИ в европейски проекти

Националният статистически институт продължи успешно да изпълнява задачите, свързани с участието в проекти на Европейската комисия, както и в проекти на двустранна и многостранна основа със статистическите служби на държавите - членки на ЕС, при внедряването на проекти по програми на ЕК в страните от Западните Балкани, Европейската политика за добросъседство и Източното партньорство.

През август 2014 г. приключи изпълнението на **туининг проекта „Подпомагане на статистическата служба на Македония за изграждане на капацитет и хармонизиране на статистическата дейност със стандартите на ЕС“.** Страни по проекта бяха Федералната статистическа служба на Германия (водещ партньор) и Статистическата служба на бившата югославска република Македония. Младши партньор по проекта беше Статистическата служба на Дания, а с експерти участваха България, Чешката република и Франция. България участва в изпълнението на проекта със седем експерти в областта на националните сметки, статистиката и сметките за околната среда, транспорта, културата и здравеопазването. Бяха осъществени 14 дейности, свързани с реализацията на проекта, като по време на заключителния семинар НСИ получи висока оценка за оказаната подкрепа на македонските колеги както от водещия партньор, така и от бенефициента - Статистическата служба на бившата югославска република Македония. Беше подчертана важната роля на българските експерти за постигане на целите на проекта и успешното приключване на работата по него.

През ноември приключи изпълнението на **международния проект „Управление на миграцията и нейното влияние в Югоизточна Европа - транснационални дейности, насочени към основани на доказателства стратегии“ (SEEMIG).** Проектът с продължителност 30 месеца беше финансиран от Оперативна програма за транснационално сътрудничество „Югоизточна Европа 2007 - 2013”. Ръководител и координатор беше Централната статистическа служба на Унгария, а дейността беше реализирана от Консорциум за партньорство с участието на институции и научноизследователски центрове от 8 страни от региона (Унгария, България, Румъния, Словения, Словакия, Сърбия, Австрия, Италия). България беше представена от НСИ и Областна администрация - Монтана. НСИ беше домакин на четвъртата среща на партньорите по проекта, която беше проведена на 28 - 29 януари 2014 г. в София. През октомври в Будапеща беше организирана заключителната среща по проекта, на която бяха представени резултатите от неговото изпълнение и беше дадена висока оценка за участието на партньорите в консорциума. По проекта SEEMIG в съответствие с изискванията му в НСИ бяха разработени следните основни документи:

- Исторически динамичен анализ на дългосрочните тенденции в миграцията, пазара на труда и човешкия капитал за периода 1950 - 2011 година
- Доклад за Системата за производство на данни за миграцията в България
- Подготвени и предоставени данни за базата данни на страните от Югоизточна Европа - население и демографски процеси, социални статистики, пазар на труда - данни от Наблюдението на работната сила, основни макроикономически показатели
- План за действие за усъвършенстване на системата за производство на данни за миграцията и човешкия капитал в България
- Стратегия за подобряване/усъвършенстване на качеството на статистическите данни за миграцията.

През 2014 г. продължи сътрудничеството между **НСИ и Министерството на регионалното развитие (МРР)** за изпълнението на **проекта „Български трансграничен диалог. Разработване на регионална база данни за трансгранично сътрудничество“.** Проектът се финансира от Програма „Изграждане на капацитет и институционално сътрудничество“, финансирана чрез Норвежкия финансов механизъм 2009 - 2014 година. Дейностите по проекта са свързани с изграждане на статистически капацитет чрез обмен на опит и провеждане на срещи и дискусии между статистическите служби на Р България и съседните държави – кандидат - членки на ЕС (Турция, Сърбия и бившата югославска република Македония), както и Статистическата служба на Кралство Норвегия. Целите на проекта са подобряване на трансграничните връзки между институциите, позволяващо хармонизиране на методологията за генериране на по-голям обем трансгранични данни, привличане на чуждестранни инвестиции и квалифициран човешки ресурс. В София бяха проведени две работни срещи на участниците, на които бяха обсъдени показателите за измерване на устойчивостта на проектите за трансгранично сътрудничество в рамките на новия програмен период - 2014 - 2020 година. Понастоящем по проекта се събират и синхронизират статистически данни за граничните региони, като предстои те да бъдат интегрирани в онлайн платформа с отворен достъп, в която потребителите ще имат възможност за извличане и визуализиране на данни по различен начин според собствените си интереси, както и за допълване на страницата с информация, статистически данни, снимки и авторски материали, свързани с регионите.

През 2014 г. НСИ успешно приключи изпълнението на **9 проекта** и продължи изпълнението на **18 европейски проекта,** финансирани с целеви субсидии от Европейската комисия и съфинансирани от държавния бюджет в областта на макроикономическата статистика, социалната статистика, бизнес статистиката и многоотрасловата статистика. Проектите са включени в Годишната програма на Евростат за 2014 г. и Програмата за модернизация на европейската статистика на предприятията и търговията (MEETS) и са в изпълнение на Регламент (ЕС) № 99/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската статистическа програма за периода 2013 - 2017 година. През годината НСИ кандидатства по **15 нови проекта,** които е предвидено да бъдат изпълнявани през периода 2014 - 2017 година.

В началото на ноември стартира работата и по **EESnet проект „SIMSTAT** - провеждане на пробни тестове за обмен на микроданни“ с координатор Франция, в който е предвидено провеждане на пробни тестове между бенефициентите с цел обмен на микроданни и анализиране на резултатите, включително и възможности за използване на обменяните данни.

През цялата година Националният статистически институт продължи успешното сътрудничество с експертите от **Статистическата служба на бившата югославска република Македония.**

Експерти от НСИ оказаха техническа помощ под формата на обучение и консултации, организирани съвместно със Статистическата служба на бившата югославска република Македония в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ (IPA 2012), както следва:

- Основните теми от обучението в областта на **сметките в околната среда и екологичните такси** бяха посветени на оценка на работата по разпределение на енергийните

данъци чрез използване на таблици „Ресурс - Използване” от националните сметки; разграничаване на дела на данъците за околната среда, плащани от нерезиденти; обсъждане на възможни инструменти за разпределение на данъците за транспорт, замърсяване и ресурси според Номенклатура А64; статистическо наблюдение на данъците за околната среда; възможни източници на административни данни за околната среда, свързани с данъците, и други.

- Целта на обучението в **областта на цените и сметките в селското стопанство** беше представяне на българския опит в областта на изготвянето на сметките в селското стопанство и статистиката на цените в селското стопанство; описание на потоците от данни; представяне на българския опит в тази област и използването на въпросник на Евростат; преглед на използваните административни данни в България и анализ на тяхната приложимост, включително тяхното качество и обхват.

- В областта на **доходите и условията на живот (SILC)** експертите от НСИ запознаха македонските колеги с прилагането на Регламент (ЕО) № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, отнасящ се до статистическите данни на Общността за доходите и условията на живот (EU-SILC) и по-конкретно с опита на НСИ при провеждане на изследването „Статистика на доходите и условията на живот”.
- В областта на **сметките в околната среда** експертите от НСИ запознаха македонските колеги с концептуалните въпроси на Регламент (ЕС) № 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета и неговото прилагане; основни категории екологични такси и гранични случаи; определяне на източници на данни за приходите от екологичните такси; дефиниране на методи за разпределение на екологичните такси от икономическите дейности и други.
- В областта на **статистиката на бюджетните разходи за НИРД (GBAORD)** експертите от НСИ запознаха македонските колеги с прилагането на Регламент (ЕС) № 995/2012 на Комисията в областта на статистиката на НИРД и неговото адаптиране към националното законодателство, НИРД по социално-икономически цели; националното изследване на НИРД - стратегия, методология, организация на изследването, метод и вид на изследването, използвана класификация, метод за събиране на данни, статистически единици, статистически инструментариум и докладване на качеството на данните от изследването и разпространение на данни. Бяха направени препоръки към македонската статистика относно бъдещите стъпки за развитие на статистиката на бюджетните разходи за НИРД с оглед на пълната хармонизация с европейското законодателство.

Участие на НСИ в проекти по оперативни програми

През 2014 г. Националният статистически институт стана бенефициент по четири проекта в рамките на Оперативна програма „Административен капацитет“:

- През април Националният статистически институт стартира изпълнението на проект **„Подобряване на качеството на обслужване на гражданите и бизнеса, създаване и въвеждане на ясни, надеждни и унифицирани процедури за разработените електронни услуги чрез внедряване на Система за управление на качеството съгласно стандарта ISO 9001:2008”.** Проектът се изпълнява на основание на договор между НСИ и Министерството на финансите, управляващ орган на Оперативна програма „Административен капацитет“. Договорът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Проектът е с продължителност 18 месеца, като основната цел на проекта е подобряване на качеството и надеждността на обслужването на гражданите и бизнеса чрез изграждане на Система за управление на качеството за електронните услуги в Националния статистически институт съгласно стандарт ISO 9001:2008. Специфичните цели за постигане на крайния резултат са подобряване на политиките, процедурите, инструкциите и указанията в Националния статистически институт. Целите на проекта са в пълно съответствие и с мерките, заложени в стратегическите и нормативните документи на Националния статистически институт и Европейския съюз.

- През април НСИ стартира изпълнението на проект на тема **„Разработване на инструменти за осигуряване на възможност за онлайн дефиниране и изпълнение на заявки за статистическа информация през сайта на Националния статистически институт от гражданите, бизнеса и администрацията чрез обработка на информация от наблюдения на Националния статистически институт, генериране на таблици и проверка на конфиденциалността на данните".** Проектът се изпълнява на основание на договор между НСИ и Министерството на финансите, управляващ орган на Оперативна програма „Административен капацитет". Договорът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Проектът е с продължителност 18 месеца, като основната цел на проекта е подобряване на качеството и надеждността на обслужването на гражданите и бизнеса чрез развитие на електронното управление. Специфичните цели за постигане на крайния резултат са ускоряване на процеса по предоставяне на данни за потребители, подобряване на качеството на крайния продукт и усъвършенстване на процеса на обработване на информацията, получавана от наблюдения на Националния статистически институт.

Проектът е насочен към широк кръг потребители: граждани, бизнес, професионални организации, сдружения и асоциации, държавна администрация, чиито представители ще могат да дефинират онлайн заявки за статистическа информация през сайта на НСИ, както и за ползване от служители на НСИ за изготвяне на статистически справки. Целите на проекта са в пълно съответствие и с мерките, заложени в регламенти на Европейския съюз и Стратегията за развитие на Националната статистическа система на Република България, 2013 - 2017 година.

- През август започна реализацията на 12-месечния проект **„Модернизиране на организацията и функционирането на Националния статистически институт".** Той се финансира по Оперативна програма „Административен капацитет", Приоритетна ос III „Добро управление", Подприоритет 1.1 „Ефективна структура на държавната администрация".

Проектът е насочен към създаване на условия за подобряване на ефективността на НСИ чрез оптимизиране на неговата структура на централно и териториално равнище, избягване на дублиращи се функции, подобряване на вътрешната координация и взаимодействието с другите национални органи на статистиката.

Целева група на проекта са служителите на НСИ в ЦУ и териториалните статистически бюра в 28-те области. В рамките на проекта ще бъде проведен функционален анализ на НСИ в съответствие с Единната методология за провеждане на функционален анализ в държавната администрация и ще бъдат изработени проекти на нормативни и вътрешноведомствени документи за прилагане на препоръките и плана за действие, съдържащи се в този анализ.

- В областта на бизнес регистъра беше сключен договор между НСИ и управляващия орган на Оперативна програма „Административен капацитет" (ОПАК) на тема **„Разработване на Информационна система „Регистър на групи предприятия"** като неразделна част от Информационната система „Регистър на статистическите единици" по ОПАК, Приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление", Подприоритет 3.2 „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост". Дейностите по него започнаха през февруари и ще приключат през юли 2015 година.

Приоритет 3.5. Активно взаимодействие с академичната общност при разработването на нови статистически методи, продукти и услуги

През годината представители на НСИ участваха с доклади в редица научни конференции, организирани от висши учебни заведения и научни институти.

II.4. ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАТИВНИ И ЕФЕКТИВНИ ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И Е-УСЛУГИ

Приоритет 4.1. Развитие на информационни системи и е-услуги в посока на намаляване на

натовареността на респондентите, повишаване на качеството на статистическата информация и усъвършенстване на методите за нейното разпространение

През 2014 г. продължи развитието на основните информационни системи на НСИ.

Извършена беше актуализация на ИС „Бизнес статистика”, свързана с включване в нея на едно ново изследване - „Предприятия с нестопанска цел”. През 2014 г. беше разработено техническо задание за включване в ИС БС на четири нови изследвания в областта на структурната бизнес статистика.

В областта на статистиката на образованието беше разработено програмно осигуряване за въвеждане на данните от изследването на студентската мобилност.

В областта на статистиката на селското, горското и рибното стопанство беше разработено програмно осигуряване за въвеждане на данни от изследването на консумацията на риба и аквакултури в домакинствата за последното четиримесечие на 2013 г. по проект на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури.

Разработено беше ново програмно осигуряване за актуализация на жилищния фонд с годишната статистическа отчетност за новопостроени и съборени жилищни сгради. Данните от различните формуляри бяха унифицирани и обединени в единна база.

Разработени бяха приложения за следните нови изследвания:

- Битови отпадъци
- Цена на земеделската земя
- Пазарни цени на жилища - покупко-продажби между домакинствата.

Разработено беше приложение за тримесечна обработка на масиви от Агенцията по вписванията с данни за вписани актове по покупко-продажби на недвижими имоти.

Продължи развитието на Информационна система „Демография“. През годината бяха разработени допълнителни кубове чрез MS SQL за целите на статистиката на здравеопазването и статистиката на правосъдието и престъпността. Разработени бяха кубове за осигуряване на следните данни: за умиранията по медицински причини, за умиранията по външни причини и за мъртвораждaнията в изпълнение на Регламент (ЕС) № 328/2011 на Комисията.

Данните за външнотърговската статистика са от важните компоненти при съставянето на Платежния баланс и Националните сметки на България. НСИ предприе необходимите действия за получаване и въвеждане на приетите от Агенция „Митници” само на хартиен носител митнически декларации за износ на стоки, осъществен под режим „аварийна процедура“. Продължи използването на разработения софтуерен продукт, който осигури пълен обхват на износа за трети страни и гарантира предоставянето на надеждни и навременни данни за външнотърговската статистика.

За първи път в Европейската статистическа система като метод за разпространение на данни се използва базата данни, изградена на принципа за „споделяне на данни“ и базирана изцяло на SDMX формат. През 2014 г. в рамките на Европейския проект за разпространение на данните от преброяванията в ЕС „Census Hub“ НСИ формира и публикува на специално създадения сайт от Евростат 60 многомерни куба с данни от Преброяване 2011, покриващи основните характеристики на населението, домакинствата, семействата и жилищата от преброяването, както и 21 хиперкуба с основни показатели за качеството на данните за населението. Във връзка с това в НСИ беше изградена референтна SDMX инфраструктура. Публикуваните данни са достъпни в интернет (включително и чрез връзка от сайта на НСИ), като платформата позволява извършване на динамични справки в различни разрези за публикуваните показатели за всички държави от Европейския съюз.

Приоритет 4.2. Внедряване на единни европейски ИТ средства, продукти и стандарти с оглед осигуряване на условия за интеграция и хармонизация на статистическия производствен процес в рамките на ЕСС

В началото на 2014 г. в рамките на проекта „Хоризонтална и вертикална интеграция: Прилагане на технически и статистически стандарти в Европейската статистическа система" беше въведен нов формат за изпращане на данни, метаданни и доклади по качеството. Изградената SDMX-RI в НСИ беше актуализирана и мигрирана към новата версия 2.1 на стандарта SDMX.

През годината беше актуализирана версията на специализираното уебприложение - eDAMIS, чрез което се осъществява обменът на статистически данни с Евростат. Непрекъснато се разширява обхватът на наборите данни, обменяни между НСИ, органите на статистиката и международните институции. В областта на макроикономическата статистика беше внедрен SDMX стандарт за обмен на наборите данни.

През 2014 г. продължи работата по осигуряването на висококачествена поддръжка на сървърната и комуникационната инфраструктура, персоналните компютри и системните услуги.

Приоритет 4.3. Повишаване на ефективността и разпределението на ресурсите в центъра за данни чрез внедряване на най-добрите практики и технологии за управление на инфраструктурата

През годината продължи процесът на виртуализация на сървърите в центъра за данни на НСИ, което значително повиши надеждността и качеството на управление на информационната структура. Беше извършена миграция на статистическата библиотека на нова хардуерна платформа. С виртуализацията на библиотечния сървър беше постигната замяна на проблемен с годините хардуер и беше гарантирано използването на обширната база данни на библиотеката на НСИ.

Бяха направени и тестове за внедряване на технологията „тънки клиенти", което е предпоставка за предоставяне на централизирани услуги на ТСБ и мобилните работни места.

Приоритет 4.4. Развитие и обновяване на сървърната и комуникационната инфраструктура и персоналната техника с цел осигуряване на развитието на ИКТ и предоставяне на нови услуги

През годината беше доставено оборудване за апаратно разширение на виртуалната платформа, което позволи процесът на виртуализация на сървърната структура на НСИ да продължи. Беше осъществена и част от плана за доставка на комуникационно оборудване, позволяващо пресегментация на комуникационната мрежа. Това допринесе за по-добрата работа по централизацията на управлението на мрежата, повишаването на надеждността на мрежата и защитата от достъп до мрежата.

III. ОТЧЕТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

III.1. ДЕМОГРАФСКА И СОЦИАЛНА СТАТИСТИКА

Демографска статистика

В областта на демографската статистика основен приоритет през 2014 г. беше провеждането на статистическите изследвания, включени в Националната статистическа програма. Продължи регулярната обработка и производство на данни по изследванията на раждаемостта, смъртността, миграцията, брачността и бракоразводността, които осигуриха необходимата информация за изчисляване на броя и структурите на населението и основните демографски показатели.

През годината Националният статистически институт за първи път предостави на Евростат данни за населението и демографските процеси въз основа на Регламент (ЕС) № 1260/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската демографска статистика и Регламент (ЕС) № 205/2014 на Комисията за установяване на единни условия за изпълнението на Регламент (ЕС) № 1260/2013. В съответствие с изискванията на чл. 4 от Регламент (ЕС) №1260/2013 на Комисията беше предоставен и общият брой на населението на страната за целите на

гласуването с квалифицирано мнозинство в Съвета.

Актуализирани бяха демографски прогнози общо за страната и по области в съответствие с последните изменения в развитието на демографските процеси в страната. Прогнозите са актуализирани в три варианта, в перспектива до 2070 година.

През февруари 2014 г. НСИ завърши работата по проекта „Статистика на европейските градове 2012”, който беше с продължителност 24 месеца. България участва в различните фази на проекта от 2004 г. досега. Целта на проекта беше посредством събиране на голям обем данни от различни статистически изследвания да се осигури надеждна, пълна и сравнима в географски и времеви аспект информация за урбанизираните територии на европейския континент. За редуциране на обема на липсващите данни в рамките на проекта беше разработена и внедрена методология за оценка на данни от репрезентативни изследвания на ниво община и населено място. Методологията беше официално приета от Евростат и дадена като пример за добра практика. Прилагането й даде възможност България да предостави най-високия процент от търсените данни - над 95%.

През юни НСИ стартира работата по следващата фаза от проекта „Статистика на европейските градове 2014”. Като част от разпространението на данните и популяризирането за изследването НСИ планира издаване на двуезична публикация.

Пазар на труда

През 2014 г. към Наблюдението на работната сила беше включен допълнителен модул „Положението на мигрантите и техните преки потомци на пазара на труда”. Оповестени бяха резултатите от проведения през 2013 г. допълнителен модул „Трудови злополуки и други здравни проблеми, свързани с работата”.

В областта на предоставяната от предприятията статистическа информация за възнагражденията и разходите за труд приключи работата и бяха публикувани резултатите от четиригодишното изследване „Наблюдение на разходите за труд“ (съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 530/1999 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1737/2005 на Комисията).

Продължи работата по регулярните годишни и краткосрочни изследвания на заетостта и разходите за труд, като през 2014 г. бяха изготвени и публикувани окончателни ревизирани тримесечни данни за 2012 г. с оглед подобряване на съпоставимостта между тримесечните и годишните данни. Изготвени бяха сезонно изгладени данни за свободните работни места, беше въведен нов формат за изпращане на данни, метаданни и доклади по качеството за тримесечния индекс на разходите за труд и статистиката на заетите и свободните работни места.

Сроковете, залегнали в НСП 2014 за оповестяване на резултатите от статистическите изследвания в областта на статистиката на пазара на труда, бяха спазени.

През годината НСИ взе участие в междуинституционални работни групи за разработване на Националния план за действие по заетостта и изпълнение на препоръките на Съвета на ЕС в областта на активната политика на пазара на труда.

Образование и учене през целия живот

Регулярните изчерпателни статистически изследвания на образователните институции в България бяха проведени през 2014 г. в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, като изцяло бяха приложени актуализираните изисквания по новия Регламент (ЕС) № 912/2013 на Комисията относно изготвянето и развитието на статистиката в областта на образованието и обучението през целия живот.

Използването на електронен въпросник беше тествано за изследването на основното и средното образование. Той ще бъде основа за модернизация на изследването през следващата година, като по този начин ще бъде повишено качеството на подаваните данни, ще се намали

натовареността на респондентите и ще бъде подобрена навременността при разпространението на резултатите.

През изминалата година НСИ участва в специален проект за предоставяне на данни за създаване на Европейски регистър на висшето образование (European Tertiary Education Register - ETER). Проектът беше осъществен от Генералната дирекция „Образование и култура" към Комисията съвместно с генералните дирекции „Евростат" и „Научни изследвания и иновации". Целта на проекта беше за първи път да бъде събрана изчерпателна информация относно висшите училища, която послужи за създаване на регистър на висшето образование в Европа, включващ общо 36 държави.

През 2014 г. НСИ стартира пилотно анкетно проучване в домакинствата на тема „Изследване на образователната мобилност". Наблюдението се извършва по хармонизирана методология на Евростат. Резултатите ще могат да бъдат използвани за формиране на адекватни политики в областта на образователната система и за ориентиране на студентите относно възможностите и предимствата за обучение в друга страна, като ще бъдат оповестени през 2015 година.

Култура

През 2014 г. бяха проведени регулярните изчерпателни годишни изследвания в областта на културата (библиотеки, музеи, читалища, сценични изкуства, филмово производство, кина, радио, телевизия и издателската дейност), основани на методологии, съответстващи на препоръките на Евростат и ЮНЕСКО.

В областта на културата продължи работата по актуализиране на националната методологическа система за статистиката на културата, както и изпълнение на приоритетите в работния план за културата 2015 - 2018 г., предложен от Комитета по културни въпроси (Cultural Affairs Committee) към Съвета на Европейския съюз.

През 2014 г. беше проведено извънредно пилотно изследване на обществените библиотеки и библиотеките към образователните институции, което осигури информация за наличния библиотечен фонд в тези библиотеки, посещенията, читателите, заетия библиотечен фонд, а също така и за площта с основно предназначение, броя на използваните компютри и предлаганите електронни услуги.

Освен методологически преглед през 2014 г. продължи и технологичното обновяване на статистиката на културата. Подготвен беше и електронен въпросник за сценичните изкуства с цел по-качествена и навременна информация и намаляване на натовареността на респондентите. Доразработена беше и новата ESMS структура за справочни метаданни в областта на културата.

Обществено здраве и здравословни и безопасни условия на труд

В изпълнение на НСП за 2014 г. и Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на общественото здраве и здравословните и безопасни условия на труд НСИ проведе статистически изследвания, осигуряващи информация в трите области на статистиката на общественото здравеопазване - ресурси на системата на здравеопазване, умирания по причини и Европейско здравно интервю.

През 2014 г. бяха предоставени данни по съвместните въпросници на Евростат, ОИСР и Световната здравна организация (СЗО) за финансовите и нефинансовите показатели в областта на статистиката на здравеопазването, както и предварителни данни за 2012 г. по Системата на здравни сметки.

В областта на нефинансовите показатели за системите на здравеопазване в допълнение към регулярно предоставяната информация по съвместния въпросник на Евростат, ОИСР и Световната здравна организация, съвместно с дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване" към Националния център по обществено здраве и анализи бяха

подготвени и изпратени и пилотни данни за болничните легла по вид и функции (легла за интензивно лечение, рехабилитация, дългосрочна грижа и други легла) в съответствие с класификацията на Евростат.

Започна методологическата работа по показателите, които ще бъдат включени като задължителни за предоставяне от държавите членки в съответствие с проект на Регламент за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008 по отношение на статистическите данни за нефинансовите показатели от общественото здравеопазване.

В областта на статистиката на умиранията по причини през 2014 г. бяха валидирани данните за умиранията и мъртвораждaнията по причини за 2011 г., предоставени на Евростат в изпълнение на Регламент (ЕС) № 328/2011 на Комисията по отношение на статистическите данни за причините за смъртни случаи. Подготвени и изпратени в Евростат бяха и данните за 2012 г. съгласно същия нормативен документ. Бяха подготвени и разпространени данни за умиранията по причини за периода 2005 - 2013 г. по нов хармонизиран списък по 86 причини, разработен от Евростат и използван за международни сравнения.

През 2014 г. ежегодно провежданите от Световната здравна организация консултации с държавите членки по избрани показатели в областта на смъртността по причини бяха в областта на детската и майчината смъртност.

НСИ участва в ежегодната подготовка на Годишния доклад по проблемите, свързани с употребата на наркотици, разработван от Националния център по наркомании, съвместно с всички компетентни институции. Представител на НСИ е включен в работна група, чиято дейност е свързана с показателя „Смъртност вследствие на употребата на наркотици" и във връзка с това през 2014 г. участва в работата на годишната работна среща по този показател към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон.

През 2014 г. в изпълнение на Регламент (ЕС) № 141/2013 на Комисията относно статистиката, основаваща се на Европейската система за здравни интервюта, беше проведено изследването „Европейско здравно интервю". То е част от Европейската система на здравни изследвания, чиято цел е оценка на здравния статус, начина на живот (здравни детерминанти) и ползването на здравни услуги от населението на ЕС на възраст над 15 години, като за целта се използва хармонизиран инструментариум, осигуряващ в голяма степен сравнимост на данните между държавите от Европейския съюз. Провежда се на всеки пет години по обща методология и единен въпросник във всички държави - членки на ЕС. Анкетирането беше извършено от специално обучени анкетьори, служители на ТСБ.

През годината представители на НСИ участваха активно в съвместната работа с Евростат и държавите членки за развитие на методологията в трите области на статистиката на общественото здравеопазване.

Дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване" в Националния център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА) изпълни всички задачи, включени в НСП за 2014 година. Чрез мрежата от регионални здравни инспекции бяха проведени планираните изследвания за: лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, психиатрични заведения, кожно-венерически заведения, центрове за спешна медицинска помощ, онкологични заведения, пневмофтизиатрични заведения, центрове за трансфузионна хематология, центрове за хемодиализа, регистрирани заболявания от активна туберкулоза и хронични неспецифични белодробни заболявания, злокачествени новообразувания, венерически болести, регистрирани заразни заболявания, хоспитализирани случаи в лечебните заведения със стационар и инвалидизирани лица.

В изпълнение на Регламент (ЕС) № 349/2011 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на статистическите данни за трудовите злополуки **дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране" в Националния осигурителен институт** реализира в срок задачата „Трудови злополуки", като предостави информацията на НСИ и на Международната организация на труда. Обработени и изпратени на

Евростат бяха данните за трудовите злополуки, официално регистрирани в НОИ през 2012 година. Предоставянето на данните по електронен път осигури необходимата надеждност и опазване на информацията. Изпратена беше и поисканата от Евростат информация за обхвата (броя) на осигурените лица за трудова злополука, разпределени по икономически дейности на КИД-2008. Разработено беше електронно-информационно издание на НОИ „Трудови злополуки - брой, разпределение и показатели 2012 година". Данните бяха публикувани на интернет страницатта на НОИ в рубриката „Статистика".

Доходи и условия на живот

През 2014 г. продължи регулярното събиране и публикуване на тримесечни и годишни данни за доходите, разходите и потреблението на българските домакинства и предоставянето на тримесечни и годишни тегла за изчисляване на националния индекс на потребителските цени и националните сметки.

В изпълнение на джентълменското споразумение за осигуряване на всеки пет години на съпоставими данни от Наблюдението на домакинските бюджети във всички държави - членки на ЕС, започна подготовка за провеждане на националното наблюдение през 2015 г. в съответствие с изискванията на Евростат, като се спазват препоръките на Европейската комисия.

Изчислени бяха показатели за бедност - общо за населението и по отделни специфични групи според алгоритми, разработени съгласно приетата от Министерския съвет (МС) методика за изчисляване на официалната линия на бедност. На тяхна база беше определена линията на бедност за страната за 2015 година.

През годината приключи съвместната работа между НСИ и Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) по проект по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство", финансиран от Европейския фонд по рибарство на Европейския съюз, с разработването на обобщен доклад за годишната консумация на риба и водни организми от домакинствата и сравняване на информацията с производството и търговията с аквакултури през 2013 година.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета НСИ проведе регулярното панелно изследване „Статистика на доходите и условията на живот" (EU-SILC 2014). През 2014 г. към изследването беше включен модул „Материални лишения" съгласно Регламент (ЕС) № 112/2013 на Комисията. В рамките на модула се събира информация за основни потребности и свободно време на лицата на 16 и повече години, както и въпроси, отнасящи се до децата и мобилността.

През годината бяха финализирани и изпратени в Евростат основните файлове с данни от изследването през 2013 г., съпътстващите ги показатели за бедност и социално изключване и лонгитудиналния компонент 2009 - 2012. С цел повишаване на пълнотата и надеждността на информацията, успешно бяха използвани и резултати от Годишното наблюдение на заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд на НСИ.

През 2014 г. започна работата по договор за субсидия с Европейската комисия на тема „План за действие за подобрения на EU-SILC". Основните цели на проекта са своевременно предоставяне на данните и тестване на предложенията, заложени в документите за ревизия на изследването SILC. Очакваните резултати по целите са:

- Провеждане на пилотно събиране на данни с електронни устройства - CAPI интервю.
- Подобряване на взаимодействието с институциите, поддържащи административни регистри.
- Изместване на периода за предаване на данните (година N+6).
- Ранно изпращане на променливите за материални лишения, финансово натоварване и модулите в края на референтната година на изследване.

- Проследяване на домакинствата от четвърта вълна и включването им в пета и шеста вълна на наблюдение с цел оценка на процента неотговорили и изхабяване на извадката.
- Тестване на техники за претегляне и калибриране за 5- и 6-годишен компонент.

През 2014 г. **дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране"** в **Националния осигурителен институт** предостави на НСИ данни за размера на получаваните пенсии, добавки към пенсиите и допълнителни обезщетения и помощи по вид и по месеци от регистър „Пенсии", както и годишни данни за лицата, получаващи обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване (регистър на обезщетенията).

Информация за лицата, подали годишна данъчна декларация, както и данни за осигурените лица, беше предоставена от **Националната агенция за приходите** за допълване и валидиране на липсващата информация за доходите за целите на наблюдението „Статистика на доходите и условията на живот".

Проведените тримесечни статистически изследвания за **пазарните цени на жилищата** осигуриха информация за изменението на цените на жилищата на свободния пазар. Тази информация беше използвана за изчисляване на **тримесечни индекси на пазарните цени на жилищата**.

Социална защита

В съответствие с Регламент (ЕО) № 458/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската система за интегрирана статистика на социалната защита през 2014 г. приключи попълването на статистически данни за 2012 г. по Основния модул на системата и по Модула за бенефициентите на пенсии. Основният модул съдържа данни за приходите и разходите по схеми на социална защита, както и разходи за обезщетения и помощи по функции. Бяха спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 110/2011 на Комисията по отношение на подходящите формати за предаване на данни, резултатите, които следва да се предават, и критериите за измерване на качеството по отношение на ESSPROS модула за нетните обезщетения за социална защита. Източник на данни за статистиката на социалната защита са информационните системи и регистри на министерства и ведомства, управляващи схеми за социална защита.

От Националния осигурителен институт бяха получени годишни данни за бенефициентите на пенсии, класифицирани по схеми, видове пенсии и пол, в съответствие с формата за предоставяне на информация по Модула за бенефициентите на пенсии. Според изискванията на Регламент (ЕС) № 263/2011 на Комисията по отношение на пристъпването към цялостно събиране на данните за ESSPROS модула за нетните обезщетения за социална защита на Евростат бяха изпратени данните за нетните социални помощи.

Престъпност и правосъдие

Регулярното статистическо наблюдение за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица (вкл. и осъдените непълнолетни лица) през 2014 г. беше проведено в тясно сътрудничество с Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната, Върховната касационна прокуратура на Р България, Националната следствена служба (НСлС), териториалните следствени служби, Агенция „Митници", окръжните, районните, военните съдилища и Специализирания наказателен съд.

В Националния статистически институт продължиха дейностите, свързани с анализа, осигуряването и подобряването на съвместимостта на данните, получени от ядрото на Единната информационна система за противодействие на престъпността и данните от регулярно провежданото от НСИ изследване „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица".

През 2014 г. НСИ продължи да изпълнява ангажиментите си като национален координатор в областта на престъпността и наказателното правосъдие по събирането и предоставянето на

националните данни и метаданни от МВР, Върховната касационна прокуратура, Министерството на правосъдието (МП), Висшия съдебен съвет и други отговорни институции по искане на Евростат, ООН, ЕК и други международни организации.

Във връзка с изпълнението на Плана за действие на ЕС в областта на престъпността и наказателното правосъдие НСИ като национален координатор продължи съвместното си участие с Прокуратурата на Р България и Националната комисия за трафика на хора към МС в процеса на събиране и валидиране на данни и метаданни за броя на жертвите на „трафика на хора" и за броя на трафикантите на европейско ниво. През 2014 г. беше извършена верификация на предоставените данни за периода 2010 - 2012 година.

Като национален координатор НСИ участва съвместно с МВР, Прокуратурата на Република България, Висшия съдебен съвет и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията" към Министерството на правосъдието в регулярното „Наблюдение на тенденциите в сферата на престъпността и действията на системите за наказателното правораздаване" за периода 2008 - 2013 година.

През 2014 г. НСИ взе участие в проучване на тема „Децата в съдебното производство" - контекстуален преглед на участието на деца във фазата на гражданското и административното производство, осъществявано по проект на ЕК, Главна дирекция „Правосъдие".

През годината бяха предоставени данни на национално ниво за поредния кръг от наблюдението на Икономическата комисия за Европа на ООН (UNECE) за статистиката по пол относно престъпността и насилието, жертвите на престъпления и лицата в местата за лишаване от свобода.

Националният статистически институт взе участие в международна конференция под егидата на УНИЦЕФ „Деца в конфликт със закона. Реформа на системата за детско правосъдие в съответствие с международните стандарти и най-добрия интерес на детето".

През годината НСИ участва в дейностите на междуведомствения съвет за ръководство и управление на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП), работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца" към Националния съвет за закрила на детето и работна група в МВР, Главна дирекция „Криминална полиция", за изготвяне на техническа спецификация на база данни за регистрация на случаи на детска престъпност в рамките на българо-швейцарска програма за сътрудничество на тема „Подобряване на закрилата на детето и превенция на детската престъпност".

III.2. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СТАТИСТИКА

Годишни и тримесечни икономически сметки

Основните задачи в областта на националните икономически сметки бяха свързани с внедряване на Европейската система от сметки 2010 (ЕСС 2010) и разработване на препоръките на ЕК относно данните за брутния вътрешен продукт (БВП) и брутния национален доход (БНД). Продължи работата относно методологическото развитие и подобряване на качеството на данните, както и за повишаване на степента на хармонизиране с регламентите на ЕК и съкращаване на сроковете за предоставяне на данните.

НСИ продължи регулярното производство на годишни данни за БВП и неговите компоненти по трите метода - производствен, метод на доходите и метод на крайното използване. Продължи разработването и публикуването на данни за заетостта и отработените човекочасове.

Съгласно Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета НСИ внедри новата методология ЕСС 2010 и през септември бяха официално публикувани данните в областта на националните сметки: годишни данни за периода 1995 - 2013 г. и тримесечни данни за периода първо тримесечие 1995 - второ тримесечие 2014 година.

Националният статистически институт взе активно участие в съвместни проекти с Евростат и държави от ЕС, като по този начин се насочи към осигуряване на максимално методологическо съответствие на показателите на националните сметки между държавите членки.

НСИ разработи и внедри новите изисквания съгласно ЕСС 2010 и препоръки от проведени методологически мисии на ЕК относно БВП и БНД.

Продължи работата по внедряване на изискванията за ревизиране на данни. Ревизиран беше БВП на регионално равнище NUTS3 за периода 2012 - 2013 година.

Бяха разработени изчисленията за среднопретеглената ставка (СПС) по ДДС за 2011 година.

Въведен беше метод на постоянна инвентаризация при оценяването на основните макроикономически показатели на нетърговските организации (НТО) и сектор „Държавно управление".

През годината бяха извършени следните оценки и преоценки:

- оценка на гаражите в стойността на условната рента на жилищата, обитавани от собствениците;
- оценка на стойността на присъщите за наематели ремонти, начислявани на собствениците в стойността на условната рента;
- преоценка на стойността на основните макроикономически показатели на прекласифицираните в сектор „Държавно управление" единици;
- оценка на рентата на ваканционните жилища, притежавани от чужденци в България и българи в чужбина, и прилагането й при прехода БВП - БНД;
- оценка на дохода в натура в транспорта чрез осъществяване на ad hoc изследване на основните фирми, опериращи в тази сфера;
- оценка на стойността на софтуера за собствена сметка в секторите S11, S12 и S13;
- оценка на стойността на оригиналите на печатни произведения и музикални творби и отразяване на капитализираната стойност;
- оценка на стойността на парниковите квоти, записвани в националните сметки и прецизиране на отнасянето им по позиции (K2);
- оценка на научноизследователската и развойна дейност като капиталов актив;
- оценка на стойността на дървостоя;
- оценка на холдинговите печалби на реинвестираната печалба на преките чуждестранни инвестиции.

Националният статистически институт въведе методика за прилагане на оценките на научноизследователската и развойна дейност в националните сметки.

Извършено беше пребазиране на основните макроикономически показатели при оценките с верижно обвързани индекси от 2005 към 2010 година.

Разработена и приложена беше нова схема за разпределяне на стойностите на Д29 и Д39 (други данъци и субсидии върху производството).

През 2014 г. продължи работата по разработване и усъвършенстване на финансови национални сметки. В изпълнение на програмата на Евростат за предоставяне на данни в областта на националните сметки бяха разработени и предоставени данни за 2013 година.

През септември беше внедрена ЕСС 2010 в областта на финансовите национални сметки и бяха ревизирани и предоставени данните за периода 2000 - 2013 година.

Държавна финансова статистика

Усилията в областта на държавната финансова статистика бяха насочени към по-нататъшно методологическо развитие и подобряване на качеството на данните с оглед процеса на организация по внедряването на ЕСС 2010.

Продължи работата по отчитане на Нотификационните таблици за дефицита и дълга на институционалния сектор „Държавно управление“ два пъти годишно - предварителни и окончателни данни. Съгласно ЕСС 2010 бяха разработени и предоставени данни за периода 1995 - 2013 година.

На основание на задълженията по Директива 85/2011/ЕС на Съвета за предоставяне на месечни, тримесечни и годишни данни за дефицита на държавите - членки на ЕС, НСИ стартира разработване и публикуване на определени показатели:

- финансови показатели за наличности на всички държавни предприятия;
- данни за просрочените задължения;
- изследване на участието на държавата в капитала на дружествата.

Във връзка със задължението за отчитане на търговията с вредни емисии за институционалния сектор „Държавно управление” стартира обмен на данни с Министерството на околната среда и водите и Изпълнителната агенция по околна среда.

Въз основа на съвместната дейност на НСИ и НОИ беше осигурена допълнителна информация за табл. 9 „Данъци и социални осигуровки по сектори на държавно управление” от Програмата на Евростат за предоставяне на данни в областта на националните сметки за 2013 година. Продължи работата по координиране на предстоящите съвместни действия по внедряване на таблица 29 за пенсионните права съгласно ЕСС 2010.

Съгласно Програмата на Евростат за предоставяне на данни в областта на националните сметки бяха разработени и предоставени ревизирани данни съгласно ЕСС 2010:

- Таблица 2 „Основни макроикономически показатели за институционален сектор „Държавно управление” за периода 1995 - 2013 година
- Таблица 9 „Данъци и социални осигуровки по сектори на държавно управление” за периода 1995 - 2013 година
- Таблица 11 „Разходи на институционален сектор „Държавно управление” по функции” общо и по подсектори на второ ниво съгласно класификацията КОФОГ за периода 1995 - 2013 година
- Таблица 25 „Тримесечни нефинансови сметки на институционален сектор „Държавно управление“ за периода 1995 - 2014 година.

Мониторинг на собствените ресурси

Съгласно чл. 2, § 2 на Регламент (ЕО, Евратом) № 1287/2003 на Съвета за хармонизиране на брутния национален доход по пазарни цени всяка година в срок до 22 септември държавите членки са задължени да предоставят на Комисията (Евростат) в контекста на националните счетоводни процедури данни за брутния национален доход и неговите компоненти. Основните задачи в областта на мониторинга на собствените ресурси се отнасят до предоставяне на данни за брутния национален доход, доклада по качеството на данните и описание на източниците и методите, използвани при разработване на данните. Въз основа на тези документи Евростат оценява качеството и изчерпателността на данните за БНД и тяхното съответствие с ЕСС ’95 и ЕСС 2010.

На базата на разработената методология и изчисляване на среднопретеглена ставка по ДДС в съответствие с чл. 4 от Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 на Съвета относно прилагането на

окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси на ЕС на базата на данък добавена стойност и „Ръководство за администриране на собствените ресурси на европейските общности в Р България” на Министерството на финансите бяха разработени данните за 2013 г. за среднопретеглената ставка по ДДС.

Потребителски цени

През 2014 г. основен приоритет в работата беше провеждането на месечните статистически наблюдения на потребителските цени, които осигуриха необходимата информация за изчисляване на националния индекс на потребителските цени (ИПЦ), на хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) и на индекса на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата, както и на ХИПЦ при постоянни равнища на данъците (HICP-CT) и ХИПЦ на административните цени (HICP-AP).

Продължи работата по усъвършенстване на методологията, конструиране и производство на индекси на потребителските цени във връзка с хармонизирането с европейските и международните стандарти. През 2014 г. беше актуализирана извадката от търговски точки за наблюдение, подобрен беше подборът на стоките и услугите, включени в потребителската кошница, разширен беше обхватът на някои подиндекси. В потребителската кошница бяха включени стоки и услуги с хармонизирани характеристики.

Усъвършенствана беше системата от статистически тегла за конструиране на индексите на потребителските цени и беше разширено използването на информация от допълнителни източници съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1114/2010 на Комисията относно минималните стандарти за качеството на теглата на ХИПЦ.

През 2014 г. продължи работата по двете приоритетни направления в областта на потребителските цени: внедряването на Стратегията за многоцелева статистика на потребителските цени и внедряването на индексите на цените на жилищата (House Price Indices and Owner-Occupied Housing). Дейностите по тези приоритети бяха осъществени в рамките на пилотни проекти на ЕК.

Изпълнени бяха планираните дейности по проекти на ЕК във връзка с внедряването на Стратегията за многоцелева статистика на потребителските цени. Разширен беше списъкът от продукти с хармонизирани описания и беше дефинирана извадката от продукти за наблюдение през 2014 година. Проведени бяха месечните наблюдения на продуктите с хармонизирани описания и започна обработката на информацията. Данните за детайлните средни цени на продуктите с хармонизирани описания за 2013 г. бяха изпратени в Евростат през март 2014 година. Започна подготвителната работа по включване на новите продукти с хармонизирани описания за наблюдение през 2015 година.

Продължи работата по внедряване на индексите на цените на жилищата (HPI) и на индексите на цените на жилищата, обитавани от техните собственици (OOHI). Успешно беше реализирана подготовката на пилотното изследване на цените на новопостроените жилища за 2014 г., проведени бяха тримесечните наблюдения на терен, обработена беше получената информация и пилотните индекси (HPI) бяха изпращани регулярно в Евростат. През 2014 г. продължиха и дейностите по конструиране на пилотните индекси на цените за основен ремонт и поддържане на жилищата и на застраховките, свързани с жилищата, като бяха проведени и планираните наблюдения на цените на терен. В края на годината започна и регулярно изпращане на пилотните индекси (OOHI) в Евростат.

Успешно приключи работата по съставяне на метаданните и инвентаризацията (inventory) на източниците и методите на произвежданите от Р България индекси на цените на жилищата (HPI).

Република България в качеството си на равноправен член на ЕС, представлявана от НСИ, продължи участието си в Програмата за европейски сравнения на паритетите на покупателната

способност (ППС), относителните равнища на цени и БВП на човек от населението, която е част от текущата програма по статистика на ЕК и се координира от Евростат/ОИСР.

Работата в НСИ е организирана и се изпълнява съгласно Регламент (ЕО) №1445/2007 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на общи правила за предоставяне на основна информация относно паритетите на покупателната способност, както и за тяхното изчисление и разпространение. Регламент (ЕС) № 193/2011 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 1445/2007 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на системата за контрол на качеството, използвана за паритетите на покупателната способност, се прилага от НСИ в работата по Програмата за европейски сравнения.

Националният статистически ниститут постига целите, заложени в европейския работен план за изчисляване на ППС през 2014 г., ежегодно утвърждаван от постоянната Работна група по ППС към Евростат, в която членуват всички европейски страни партньори.

През 2014 г. НСИ проведе необходимите за изчисляване на ППС и на коефициенти за изравняване на покупателната способност на заплатите на европейските функционери ценови наблюдения на стоки и услуги по съгласувана европейска потребителска кошница: Е14-1 „Услуги”, Е13-4 „Обзавеждане и здравеопазване” и „Здравни услуги в болнични заведения“. Проведени бяха и две специализирани ценови наблюдения: „Жилищни наеми в избрани агенции за недвижими имоти в столицата” и „Остойностяване на осем количествени сметки на избрани условни строителни обекти”. Валидирана беше събраната информация за наблюдаваните през 2013 г. инвестиционни стоки (машини и оборудване).

В съответствие с международния работен график беше подготвена и своевременно изпратена в Евростат и необходимата допълнителна национална статистическа информация за ИПЦ - ППС, за жилищните услуги (количествени и стойностни показатели), за заплатите на служителите в държавното управление по избрани професии и длъжности и за БВП по 206 основни групи разходи за крайно потребление.

С помощта на разработени от Евростат специализирани софтуерни инструменти за онлайн работа в база данни ППС непрекъснато се подобряват качеството и защитата на изпращаната индивидуална информация в резултат на усъвършенстването на методите за контрол на данните в периода на предварително наблюдение и на четирите последователни етапа на анализиране и валидиране както на входящата информация, така и на резултатите.

Докладът за използваните източници и методи за изчисляване на ППС беше актуализиран и изпратен в Евростат.

Продължава работата по внедряване на новата Класификация на индивидуалното потребление по цели на пети знак (COICOP-PPP), която ще бъде въведена за изчисляване на ППС от 2015 година.

III.3. БИЗНЕС СТАТИСТИКА

Структурна бизнес статистика

През 2014 г. продължи събирането, производството и разпространението на ежегодните данни в областта на структурната бизнес статистика (СБС), статистиката на нефинансовите предприятия, на финансовите предприятия и на предприятията с нестопанска цел, чуждестранните преки инвестиции, разходите за придобиване и придобитите дълготрайни материални активи, приходите на строителните предприятия по видове строителство, продажбите на едро и дребно по групи стоки и търговските обекти по вид и стокова специализация, производството и продажбите на вътрешния пазар на основни промишлени продукти в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство.

През годината за първи път беше осигурена възможността за разглеждане и редактиране онлайн на излъчените извадки на ниво ТСБ за месечното наблюдение „Производство и продажби

на вътрешния пазар на основни промишлени продукти” чрез Информационна система „Краткосрочна бизнес статистика”. Възможността за ежедневен достъп до актуалното състояние на извадката, историята на направените промени, предложения и заявки за пренасочвания на статистически единици на ниво ТСБ осигури повишаване на равнището на оперативност, намаляване на натоварването и необходимия ресурс в ТСБ.

През юли завърши работата по пилотен проект „Създаване на национална база данни на Министерство на труда и социалната политика за социалните предприятия в България“ в изпълнение на споразумение между НСИ и Министерството на труда и социалната политика съгласно изискванията, заложени в договор между Европейската комисия и МТСП. Основната цел на проекта беше изграждане на централизирана електронна информационна база данни към МТСП, която да послужи като емпирична основа за оценка на икономическото въздействие на социалните предприятия и за предприемане на мерки, целящи адаптиране на националното законодателство в тази област. С разработените от НСИ показатели и таблици за наблюдение беше усъвършенстван статистическият модул за социалните предприятия към сайта на МТСП по социална икономика.

Краткосрочна бизнес статистика

През 2014 г. основен приоритет в работата беше провеждането на месечните и тримесечните статистически наблюдения, обхващащи секторите „Промишленост”, „Строителство”, „Търговия” и други услуги, с които беше осигурена необходимата информация за изчисляването на всички показатели в изпълнение на регламентите на ЕК.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 1158/2005 на Европейския парламент и на Съвета продължи работата по разширяване на обхвата на показателя „Индекси на цените на производител в услугите”. През 2014 г. изследването на цените на производител беше внедрено за „Дейности по охрана и разследване“ - раздел 80 по КИД-2008. Започна регулярното изпращане на тримесечни индекси за този раздел в Евростат и публикуването им на сайта на НСИ. От първото тримесечие на 2014 г. стартира пилотно наблюдение на цените на производител за „Рекламна дейност и проучване на пазари“ - раздел 73 от КИД-2008. Публикуването на данни за него ще стартира през 2015 година.

През годината започна работата по проект „Подобряване на методологията и изчисляване на индекси на цените на производител на вътрешния пазар за производството на храни и напитки на по-детайлно ниво на КИД-2008“. Основната цел на проекта е подпомагане на работата по събиране и предоставяне на данни за целите на Механизма за мониторинг на цените на храните (FPMT), като насърчи използването на нови източници на данни, усъвършенстването на методологията, разширяването на обхвата и повишаване на качеството на статистическата информация за цените на храните. През 2014 г. в рамките на проекта са извършени следните основни дейности:

- Разширяване на наблюдението и изчисляване на индекси на цените на производител на вътрешния пазар на храни и напитки на по-детайлно ниво (четвърти знак) на КИД-2008.
- Преизчисляване на индексите на цените за производство на храни и напитки на четвърти знак на КИД-2008 назад до 2010 година.

В края на септември беше сключен договор за субсидия между Европейската комисия/Евростат и НСИ за разработване на методологична база за нов показател на производството в услугите. Целта на проекта е подобряване на ефективността и производителността на статистическия производствен процес и осигуряване на статистически данни в ключови области, свързани с предприятията. Основната дейност по договора ще се развива в три области: разработване на общ дефлатор за търговията и общ индекс на обема за сектор G от КИД-2008; производство на месечни данни за оборота и изчисляване на месечен индекс на производството в услугите; разработване на надеждни и представителни индекси на цените на производител в услугите, които ще бъдат използвани като дефлатори за изчисляване

на индекси на производството в услугите.

През 2014 г. работата по усъвършенстване на статистическото изследване на цените за основен ремонт и подобрения на жилищни сгради продължи, като бяха изпълнени задачите в рамките на пилотния проект за включване на жилищата, обитавани от собственици (Owner-Occupied Housing) в ХИПЦ.

Енергийна статистика

През 2014 г. продължи работата по специализираните статистически наблюдения, включени в НСП 2014, въз основа на които се разработват материалните и енергийните баланси, както и общият енергиен баланс на страната, представящ в агрегиран вид данни за производството на първична енергия, преобразуваната енергия и крайното енергийно и неенергийно потребление на енергийни продукти.

Всички месечни и годишни наблюдения по енергийна статистика се провеждат в съответствие с методологията на Евростат и изискванията на Регламент (ЕО) № 1099/ 2008 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 147/2013 на Комисията относно статистиката за енергийния сектор, Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на използването на енергия от ВЕИ, Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно енергийната ефективност.

Продължи събирането на шестмесечни данни за цените на електроенергията и природния газ за домакинствата и индустрията въз основа на Директива 2008/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за подобряване на прозрачността на цените на газ и електроенергия за промишлените крайни потребители и домакинствата.

При съставяне на материалните баланси с цел наблюдение на по-значими обеми на междинното потребление беше актуализирана номенклатурата на продуктите.

През годината дейностите бяха насочени към разработване на нов инструментариум и актуализиране на действащия статистически инструментариум за годишните, шестмесечните и месечните изследвания в областта на енергийната статистика във връзка с приетите промени в европейското законодателство и либерализацията на енергийния пазар в страната.

Осигурена беше по-детайлна информация за разработване на физическите потоци на енергийните сметки след включването им към Регламент (ЕС) № 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета.

НСИ взе участие в консултациите относно:

- Предложението за изменение на Директива 2008/92/ЕО относно прозрачността на цените на природния газ и електроенергията
- Формата и съдържанието на въпросниците за отчитане на потребената енергия в домакинствата по вид на използването им и за комбинираното производство на електроенергия и топлоенергия
- Бъдещите дейности по енергийна статистика, а именно: включване на нови показатели и нови енергийни продукти към настоящите годишни въпросници
- „User survey” на Евростат, целта на което беше проучване на проблемите, които държавите срещат при събиране и докладване на енергийни данни, както и изпращане на предложения за подобряване на работата по енергийна статистика.

Транспорт

През 2014 г. продължи работата по регулярните годишни и краткосрочни изследвания, включени в НСП 2014 в областта на транспорта.

Националният статистически институт със съдействието на органите на статистиката **Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”** и **Изпълнителна агенция „Морска администрация”** към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията изпълни изследванията в областта на въздушния транспорт и за дейността на речните и морските пристанища. Двете агенции съобразиха и синхронизираха действията си с действащото национално и европейско законодателство. Ползотворното сътрудничество между НСИ и тези органи на статистиката доведе до повишаване на качеството на получените данни чрез по-детайлна проверка на данните.

През годината отдел „Пристанища” в Изпълнителната агенция „Морска администрация” (ИАМА) продължи работата по редовното подготвяне и предоставяне на статистическата информация относно дейността на речните и морските пристанища. Събирането и предоставянето на данните за Евростат е съобразено със специфичните номенклатури и отчетни форми на Регламент (ЕО) № 1365/2006 на Европейския парламент и на Съвета; Регламент (ЕО) № 1304/2007 на Комисията; Регламент (ЕО) № 425/2007 на Комисията и Директива 2009/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета. Информацията, подавана от пристанищата и пристанищните терминали, обхваща 100% от дейността на морските и речните пристанища на Р България, свързана с обработката на товари и пътници.

През 2014 г. ИАМА в съответствие с изискванията на Евростат до края на петия месец след приключване на отчетното тримесечие изпрати данните за четвъртото тримесечие на 2013 г., за дванадесетте месеца на 2013 г. и за първото и второто тримесечие на 2014 година. До края на декември предстои да бъде изпратена и информацията за третото тримесечие на 2014 година

През годината Изпълнителната агенция „Морска администрация” продължи работата си по усъвършенстване на новата статистическа Информационна система „ПОРТСТАТ” (PORTSTAT) за събиране и обработване на данните, отчитаща преминаващия пътнико- и товаропотока през морските и речните пристанища на България, и съобразена изцяло с последните препоръки от страна на Евростат за събиране на нови данни за дейността на морските и речните пристанища. ИАМА започна обновяване на действащата Наредба № 919/08.12.2000 г. за събиране на статистическа информация за дейността на пристанищните оператори и собствениците на пристанища и пристанищни съоръжения в Р България, която трябва да бъде съобразена с последните новости в законодателството и с организацията на работата, свързана с нововъведената статистическа Информационна система „ПОРТСТАТ”.

През 2014 г. продължиха обсъжданията по предложените изменения в два от Регламентите в областта на статистиката на транспорта - статистика на речния и статистика на железопътния транспорт, като целта е актуализация, опростяване и оптимизиране на съществуващата правна рамка на европейската статистика и привеждането й в съответствие с новия институционален контекст в областта на статистиката на транспорта, както и гарантиране на пълното и непрекъснато предоставяне на статистически данни.

Туризъм

През 2014 г. бяха изпълнени качествено и в срок задачите, свързани с организацията и провеждането на статистически изследвания, осигуряващи информация за развитието на туризма в страната относно пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България, дейността на местата за настаняване, туристическите пътувания и разходите за туризъм на населението.

Всички месечни и тримесечни наблюдения по статистика на туризма се провеждат в съответствие с препоръките на Световната организация по туризъм и съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма и Регламент (ЕС) № 1051/2011 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма по отношение на структурата на отчетите за качеството и предаването на данните.

Докладването на краткосрочните данни на Евростат относно реализирани нощувки и пренощували лица беше осъществено в съкратени срокове - 50 дни след отчетния месец.

Бизнес регистър

Задачата „Методологична работа по определяне на предприятията, местните единици и групите предприятия в Регистъра на статистическите единици (РСЕ) и изследване на качеството на Регистъра" беше свързана с изграждане и актуализация на единиците от вида „предприятие", „местна единица" и „група предприятия" от годишното изследване на предприятията в РСЕ. Изследван беше и обхватът на статистическия бизнес регистър относно видовете статистически единици и задължителните им характеристики.

Във връзка със задачата „Развитие и внедряване на методи и инструментариум за Еврогруп регистъра (EGR)" беше извършено дефиниране на статистическата единица от типа „група предприятия". Обработени бяха всички данни от Справка за група предприятия, включена в годишния отчет на предприятията за 2013 година.

През 2014 г. продължиха дейностите по тестване и актуализиране на данните от Еврогруп регистъра с тези от Националния бизнес регистър. Извършена беше и идентификация на национално ниво на единици от типа „група предприятия", предоставени от Европейския регистър на групите предприятия. Продължи актуализирането и допълването на списъка от единици, за които в Бизнес регистъра има информация, че са част от многонационални групи предприятия, но не се съдържат в предоставения от Евростат списък.

През 2014 г. бяха проведени успешно два ежегодни проекта на Евростат по събиране на бизнес демографски данни за предприятията на национално ниво и предприятията с работодател.

През годината продължи регулярната актуализация на характеристиките на статистическите единици от годишните статистически изследвания и от външни административни източници за всички единици от основните сектори на икономиката (нефинансовия и финансовия сектор, сектор „Държавно управление", сектор „Нетърговски организации, обслужващи домакинствата"). През тази година за пореден път бяха използвани данни за статистическите единици „предприятие" и „местна единица" за актуализация на РСЕ от ИС БС.

През юни започнаха паралелно два нови проекта на ЕК с продължителност 18 месеца, свързани с тестване на:

- Дейности по профилиране на големи и сложни статистически единици от типа „група предприятия"
- Методология за въвеждане на новите дефиниции за статистически единици.

Регистърът на статистическите единици продължава да осигурява пълен обхват на генералната съвкупност от активни статистически единици „предприятия" или „местни единици", както и предоставя условия за формиране на извадки по определени критерии, които да обслужват статистическите наблюдения. Чрез РСЕ се извършва и информационното обслужване на външните клиенти на НСИ.

Статистика на външната търговия

В областта на статистиката на външната търговия основната цел беше усъвършенстването на дейностите, свързани с ежемесечното производство и разпространение на информация за движението на външнотърговските стокови потоци. Основните дейности по приоритетните направления, свързани с изпълнението на тази цел, бяха следните: осигуряване на навременна и надеждна статистическа информация и подобряване на качеството на данните; по-пълното използване на административни източници на информация; адаптиране на Националната система за производство и разпространение на статистически данни за външната търговия в съответствие с променените изисквания на европейското законодателство и с нуждите на

потребителите от външнотърговски данни; участие в работата на Евростат по обсъждане на стратегически въпроси, касаещи бъдещото развитие на статистиката на международната търговия със стоки.

През годината НСИ продължи работата по подобряване на качеството на първичните данни, декларирани от търговците. Служителите от НСИ осъществиха както директни контакти с Интрастат операторите, така и контакти със сътрудничеството на НАП, вследствие на които бяха коригирани някои неточности в подадените Интрастат декларации. Оказана беше и методологична помощ на респондентите при декларирането на данни при специфични случаи, което допринесе за улесняването на бизнеса при изпълняване на месечните му задължения за подаване на Интрастат декларации.

За осигуряване на пълния обхват на данните за външната търговия на България НСИ започна въвеждане и отчитане на получените декларации на базата на Единното разрешение за опростени процедури, в които България е била „участваща държава членка“.

С цел улесняване на потребителите на статистическа информация при оповестяване на новите месечни данни ежемесечно бяха подготвяни и публикувани по две прессъобщения, съответно за търговията с трети страни и за търговията в рамките на ЕС. Продължи поддържането на средствата за съхранение и разпространение на данните за външнотърговската статистика чрез Информационна система „Външна търговия”, която дава директен достъп на потребителите до по-детайлни данни от тези, публикувани в прессъобщенията.

Посредством участието си в целеви и работни групи служителите от НСИ допринесоха за цялостната иновационна дейност в областта на статистиката на външната търговия на европейско ниво. Експерти от НСИ взеха активно участие в срещите на Ръководната група по статистика на международната търговия със стоки, Целевата група за обмен на микроданни за търговията между държавите - членки на ЕС, и Работната група „Методи в статистиката на международната търговия със стоки“.

В началото на 2014 г. започна работата по реализиране на дейностите, предвидени в свързаните с програмата SIMSTAT[2] проекти - „Модернизация на Интрастат“ и „Подготовка за обмен на микроданни за търговията между държавите - членки на ЕС“, които ще приключат през първото тримесечие на 2015 година.

През ноември 2014 г. стартира работата по ESSnet проект „SIMSTAT - провеждане на пробни тестове за обмен на микроданни“.

III.4. СТАТИСТИКА НА СЕЛСКОТО, ГОРСКОТО И РИБНОТО СТОПАНСТВО

Статистика на селското и горското стопанство

През 2014 г. **отдел „Агростатистика”** към Главна дирекция „Земеделие и регионална политика” в Министерството на земеделието и храните проведе 22 статистически изследвания в областта на статистиката на растениевъдството, животновъдството, преработващата промишленост, използването на земята и доходите на земеделските стопанства.

В областта на статистиката на растениевъдството беше събрана информация за засети/засадени и реколтирани площи, средни добиви и производство от полски култури, зеленчуци, лозя и овощни видове. В рамките на тези изследвания беше събрана информация за употребата на семена, размера на площите на трайните насаждения, невстъпили в плододаване, проведените агротехнически мероприятия, както и направленията за реализация на произведената продукция и други. Проведено беше изследване за добива на полето (прогноза за

[2] SIMSTAT - (Single Market Statistics) - система, която ще бъде резултат от реформата на Интрастат.

производството от пшеница и ечемик - реколта 2014 г.). Изследвана беше и преработката на плодове и зеленчуци през 2013 година.

През периода юни - август беше проведено наблюдение за заетостта и използването на територията на България (БАНСИК 2014). Получени бяха данни за площите със селскостопанско предназначение, включително и за основните култури на ниво шест статистически района (NUTS2).

В областта на статистиката на животновъдството бяха проведени статистическите наблюдения за броя на селскостопанските животни в България към 1 ноември 2014 г. и за състоянието на птицевъдството и пчеларството в България през 2013 година. В рамките на наблюдението за броя на селскостопанските животни беше събрана информация за броя на едрия рогат добитък, свинете и дребния рогат добитък, по видове и категории животни, за производството и реализацията на получената продукция - мляко и животни за клане.

Месечно и годишно беше събрана информация за дейността на кланиците, на млекопреработвателните предприятия и на люпилните. В рамките на наблюденията за дейността на кланиците за червено и бяло месо през 2013 г. беше събрана информация за производство на месо от определени видове и категории животни съгласно нормативната база на ЕС. От наблюденията за дейността на млекопреработвателните предприятия и производството на млечни продукти през 2013 г. беше получена информация за преработеното мляко, произведените млечни продукти и продажбата им (в натура и стойност).

През 2014 г. усилията бяха насочени към оптимизиране на извадките, използване и на други методи за събиране на информация не само чрез интервю на място, но и по телефона, с писма по пощата или чрез интернет.

От ноември 2013 г. стартира извадковото изследване на структурата на земеделските стопанства през 2013 г. (FSS-2013), включено в НСП 2014 и в изпълнение на Регламент (ЕО) №1166/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Споразумение с Евростат за безвъзмездно предоставяне на средства. Анкетирането беше проведено с помощта на анкетьори. В областните дирекции „Земеделие" (ОДЗ) беше проведен контрол на събраните индивидуални данни за стопанствата, включени в извадката, както и на работата на анкетьорите. Данните бяха въведени в два компютърни модула от експертите в ОДЗ. Контролът на въведените данни беше проведен в МЗХ, отстранени бяха допуснатите технически и логически грешки, публикувани бяха предварителните резултати. Обработката, анализът и контролът на дейностите по валидиране на данните продължават. Обявени бяха обществени поръчки за изграждане на информационна система за въвеждане, контрол и обработка на данните от изследването на структурата на земеделските стопанства и за външен одит на проекта за изпълнение на Споразумението.

По темата за цените и икономическите сметки в селското стопанство основната цел на дейностите за функциониране на Системата за земеделска счетоводна информация (СЗСИ) през 2014 г. беше осигуряването на информация за доходите на земеделските стопанства с оглед вземане на управленски решения на национално ниво и измерване на влиянието на Общата селскостопанска политика на ЕС върху българското земеделие. Събрани бяха индивидуалните данни за стопанствата за отчетната 2013 г., като данните бяха проверени и предоставени за валидиране в системата RICA-1 на Европейската комисия. През 2014 г. текущо се събираше информация за стопанствата, които не водят счетоводство. Публикувани бяха окончателните резултати за 2011 и 2012 г. за СЗСИ. Разработен беше образец на формуляр за събиране на данни в изпълнение на променения Регламент (ЕС) № 385/2012 на Комисията с въведени нови показатели и формат. Обявена беше обществена поръчка за изграждане на интегрирана информационна земеделска счетоводна система за въвеждане на данни, контрол, валидиране и анализ на резултатите на национално и регионално ниво.

В областта на статистиката за агроекологичните показатели до края на 2014 г. предстои да бъде извършен контрол на събраната информация за употребата на продукти за растителна защита при пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед и рапица съгласно изискванията на

Регламент (ЕО) № 1185/2009 на Европейския парламент и на Съвета с цел представяне на резултатите за първия петгодишен период през 2015 година.

През 2014 г. продължи обновяването на сайта на МЗХ, като бяха допълнени метаданните и методологичните бележки за изследванията в областта на земеделието, провеждани от отдел „Агростатистика". На сайта на МЗХ беше публикуван и календар за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от Министерството на земеделието и храните по теми и по дати.

Резултатите от проведените наблюдения от отдел „Агростатистика" се публикуват регулярно в специализираните бюлетини на сайта на МЗХ, в годишните издания на НСИ - „Статистически годишник", „Статистически справочник", в електронния преглед на статистическа информация и в електронните таблици на Евростат.

През 2014 г. бяха разработени годишни данни за 2013 г. (предварителни и окончателни) и тримесечни за 2014 г. (в т.ч. и за експресните оценки на БВП) за производствената сметка за икономическата дейност „Селско, горско и рибно стопанство" по текущи и съпоставими цени.

Съгласно Регламент (ЕО) № 138/2004 на Европейския парламент и на Съвета бяха разработени и изпратени на Евростат годишни данни за сателитните икономически сметки за селското стопанство - предварителни данни за 2013 г. и окончателни данни за 2012 година. Разработени бяха регионални данни за икономическите сметки за селското стопанство за 2012 г. на ниво NUTS2 - статистически райони.

Съгласно действащото джентълменско споразумение в областта на селскостопанските цени и индекси бяха изчислени и предоставени на Евростат тримесечни и годишни индекси на селскостопанската продукция, на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство за 2013 г. при база 2010 = 100. Изчислени бяха и изпратени на Евростат данни за средната цена на земеделската земя и рентата за 2013 г. от проведеното първо регулярно статистическо изследване.

Бяха разработени метаданни за индексите на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство за публикуване на сайта на НСИ.

Изчислени и изпратени на Евростат бяха данните за продукцията в горското стопанство за интегрираните икономически сметки „горско стопанство - околна среда" за 2012 година.

III.5. МНОГООТРАСЛОВА СТАТИСТИКА

Бизнес тенденции

През 2014 г. с финансовото съдействие на Европейската комисия ежемесечно бяха провеждани наблюдения на бизнес тенденциите по „Общата хармонизирана програма на Европейския съюз за бизнес наблюдения и наблюдение на потребителите". Целта на тази програма е да предоставя своевременна информация за икономически анализ и краткосрочно прогнозиране като ключово допълнение към традиционните статистики. Бизнес анкетите показват как мениджърите оценяват настоящата и бъдещата икономическа ситуация в страната. Информацията от бизнес наблюденията е изключително актуална, тъй като данните се обявяват през същия месец, в който се събират. Показателите от тези наблюдения могат да се използват като компоненти на съставни изпреварващи показатели за анализ и откриване на повратните точки в икономическия цикъл. Потребители на тези данни са държавните институции, научните институти, БНБ, Европейската комисия, Европейската централна банка и други.

Тримесечното наблюдение на потребителите осигури информация за тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления като общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или

автомобил.

Показатели за мониторинг на национални и европейски политики

През 2014 г. продължи работата по актуализиране на системата от показатели за мониторинг на устойчивото развитие. Включените в нея показатели обхващат икономически, социални, екологични и институционални въпроси. Информацията е предназначена за широк кръг потребители: за органите и институциите, които разработват и провеждат икономическата и социалната политика на страната, а също и за неправителствените организации и всички обществени кръгове, които активно работят в областта на тази проблематика.

НСИ продължи да представя през 2014 г. актуална статистическа информация за България по всяка от поставените европейски цели в стратегия „Европа 2020".

През 2014 г. продължи работата по актуализиране на ключовите показатели за България в сайта на НСИ.

Статистика и сметки за околната среда

През 2014 г. продължи работата по всички статистически изследвания в областта на статистиката и сметките за околната среда, заложени в Националната статистическа програма.

Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейските икономически сметки за околната среда през 2014 г. бяха разработени и докладвани в Евростат данни по модулите „Данъци и такси, свързани с околната среда по икономически дейности" и „Сметки за емисиите във въздуха". В процес на приключване до края на годината е и докладването по третия модул на регламента - „Сметки за материалните потоци в икономиката".

Наблюдението „Източници на емисии" беше проведено по методика на НСИ и Министерството на околната среда и водите, хармонизирана с методиката CORINAIR, разработена от Европейския съюз. Въз основа на наблюдението се изгражда единна информационна база за оценка на емисиите в атмосферата и усъвършенстване на методиките в съответствие с изискванията и препоръките на международните органи.

Изследването за отпадъците от дейността осигури информация за количеството на образуваните в страната неопасни отпадъци и начините за тяхното обезвреждане и оползотворяване. В съответствие с Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците информацията за неопасните отпадъци от производствената дейност беше събрана чрез извадка, представителна за икономически активните субекти в страната.

Чрез изследването „Отпадъци от селското, горското и рибното стопанство" беше осигурена информация за образуването, обезвреждането и оползотворяването на отпадъците от фирмите от сектор „Селско, горско и рибно стопанство".

Наблюдението за общинските отпадъци (битови и строителни) осигури данни за количествата на образуваните отпадъци от населението и малкия бизнес. Поддържа се регистър на депата за битови отпадъци, съдържащ данни за обслужваното от тях население, площта, събраните, третираните и окончателно депонираните отпадъци. Осигурена беше информация за приходите и разходите за битови отпадъци.

През 2014 г. беше събрана информация за извършената работа по контрола за предотвратяване на замърсяването на морските води и р. Дунав. Националният център по обществено здраве и анализи предостави информация за регистрираните шумови нива. Министерството на околната среда и водите предостави информация за защитените територии, обекти и защитените зони от „Натура 2000", както и за управлението на дейностите по опазване на околната среда. Информацията за наложените санкции и глоби беше предоставена от

Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и храните и Изпълнителната агенция по горите.

Получени бяха данни за размера на разходите за придобиване на дълготрайни активи с екологично предназначение, разходите за текущото им поддържане, източниците на финансиране и разпределението на средствата по основните направления - въздух, отпадъчни води, отпадъци и други. Ефективното използване на тези средства в областта на екологията е основен показател за мерките, предприемани от обществото и държавата за намаляване на отрицателното въздействие на социално-икономическите процеси върху околната среда.

През годината беше събрана информация за наличността и движението на дълготрайните материални активи с екологично предназначение по отчетна стойност.

Обхватът, развитието и резултатите от изследването за водопотреблението са пряко обвързани с изискванията на Рамковата директива за водите. Чрез наблюдението беше осигурена информация за годишния баланс на водните ресурси: водовземане, водоползване и отпадъчни води.

Наблюдението за водоснабдяването и канализацията осигури детайлна информация за целия процес на водоползването от фирмите за водоснабдяване: изземването на водата, използването й, отвеждането и пречистването на отпадъчните води. Изследването е в съответствие с новите изисквания в областта на европейската водна статистика.

Продължи събирането на данни с включената в Годишния отчет на общините „Справка за състоянието и разходите на общинските администрации за водоснабдителна и канализационна инфраструктура".

Изследването „Платени данъци и такси, свързани с околната среда" предостави информация, необходима за докладване по модул „Данъци, свързани с околната среда по икономически дейности" на Регламент (ЕС) № 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета.

Със „Справка за изразходваните средства за опазване на околната среда, получени от субсидии, помощи и дарения" беше получена информация, която ще бъде използвана като елемент от бъдещо докладване по модул „Разходи за опазване на околната среда" на Регламент (ЕС) № 691/2011.

НСИ проведе изследването „Производство на опаковани стоки и опаковки" в изпълнение на Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опаковките и отпадъците от опаковки. За оценка на количествата опаковки се използват: данни от годишното извадково наблюдение, изчерпателни данни за основните производители на опаковки и опаковани стоки и данни за рециклираните и изгорените опаковки, получени от Изпълнителната агенция по околна среда.

С изследването „Приходи и разходи на специализираните производители за околната среда" беше осигурена информация за приходите и разходите за опазване и възстановяване на околната среда от специализираните производители на услуги за околната среда.

Посредством наблюдението на подземните запаси беше получена информация за невъзстановяемите минерални ресурси в страната, площта на находищата на полезни изкопаеми и броя на заетите в тях, разходите за проучване и търсене, разходите за извеждане на находища от експлоатация и други показатели, свързани с околната среда.

Наблюдението за екологичните стоки и услуги осигури информация за стойностни показатели по икономически променливи и по направления за околната среда за сектора на екологичните стоки и услуги.

Съгласно изискванията за докладване на Евростат през 2014 г. бяха попълнени и изпратени в определения срок въпросникът на ОИСР/Евростат за приходите и разходите за околната среда, както и въпросникът на Евростат „Производители на екологични стоки и услуги".

Успешно приключи и целево субсидираният от ЕК проект „Усъвършенстване на статистиката

на водите - Подобряване на вътрешните потоци от данни на водите в България". Целта на проекта беше установяване и синхронизиране на информационните потоци между институциите в страната за водите и подобряване на обмена и използваемостта на административната информация за статистически цели.

През септември приключи работата по проект по грант на ЕК „Изследване за събиране на данни за хранителните отпадъци". Беше събрана допълнителна информация за образуването, обезвреждането и оползотворяването на отпадъци, които съдържат храни, и бяха попълнени таблици за генерираните количества.

През 2014 г. приключи успешно и проект „Разработване на система за събиране на данни и прилагане на нови методи за съставяне на сметки за физическите енергийни потоци", субсидиран от ЕК. Работата по този проект допринесе много за проучване на методологията и наличието на статистическа и административна информация, която да бъде използвана за разработване на този вид сметки за околната среда с оглед бъдещото включване на сметките за физическите енергийни потоци в обхвата на Регламент (ЕС) № 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейските икономически сметки за околната среда.

През годината експерти от НСИ участваха в работата на работните групи на Евростат, разработващи стратегически и програмни документи, проекти за законодателни актове и методологии в областта на статистиката и сметките на околната среда.

В областта на разходите за околната среда експерт от НСИ беше обучаващ лектор по туининг проект „Подпомагане на статистическата служба на Македония за изграждане на капацитет и хармонизиране на статистическата дейност със стандартите на ЕС".

Дирекция „Мониторинг и оценка на околната среда" на Изпълнителната агенция по околна среда към МОСВ като орган на статистиката изпълни задачите „Образуване, оползотворяване и обезвреждане на опасни отпадъци по код на национално ниво" и „Капацитет на инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци" съобразно характеристиките и сроковете на статистическите изследвания.

Статистика на жилищния фонд

През 2014 г. продължи регулярната обработка и производство на данни по изследванията за въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища, съборените жилищни сгради и жилища и жилищния фонд.

Регионална статистика и географски информационни системи (ГИС)

През 2014 г. приключи работата по проекта „Статистика на градовете - Urban Audit". Получените резултати са в съответствие с план-графика, заложен в договора за субсидия. Подготвено беше описание на националната методология за производство на данни от различните статистически области, което беше изпратено на Евростат. Посредством e-Damis в срок бяха изпратени данни по различни статистически теми за съответните референтни години за пространствените единици - обект на изследване. Съгласно задачите по проекта беше разработена методология за производство на оценки на данни на ниво община и населено място, чийто източник са извадкови изследвания. Методологията беше представена на работна среща в ЕК и беше оценена като пример за добра практика.

С цел осигуряване на специализирани информационни потребности на различни външни потребители продължи работата по приложението на ГИС технологиите за изграждане на тематични графични слоеве от статистическа информация и създаване на цифрови модели на големите населени места.

В края на 2013 г. приключи проектът „ГЕОСТАТ 1Б". През 2014 г. бяха представени данните от преброяването и във връзка с това резултатите от произведения продукт -Европейски грид на

населението, бяха отчетени и одобрени. През юни за първи път НСИ започна разпространение на „Грид на населението“ на своя сайт със свободен достъп до информацията.

Продължи актуализацията на изградените досега цифрови модели въз основа на събраната статистическа информация за сградния и жилищния фонд в страната.

Дейността по картографското представяне на някои статистически издания в областта на демографската и социалната статистика продължи и през 2014 година.

През 2014 г. публикуването на информация на сайта на НСИ в тематичната рубрика „Регионална статистика продължи по усъвършенствана методика. На разположение за потребителите са:

- 42 показателя на ниво NUTS3
- 6 рубрики на ниво LAU1
- Електронна публикация от ниво NUTS 0-3 до ниво LAU1.

Продължи работата по разработване на профил на областите и статистическите райони и по изграждането на база данни, съдържаща хронологично съпоставими данни за териториалните и административно-териториалните единици на нива NUTS1-3 и LAU1.

През 2014 г. продължи работата по актуализиране на системата от показатели (за 2012 и 2013 г.) на районите за целенасочена подкрепа - на ниво LAU1, и предоставянето им на Министерството на регионалното развитие.

През годината бяха извършени мониторинг и актуализация на категоризацията на административно-териториалните единици и териториалните единици в Република България.

Наука, технологии и иновации

В съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство през 2014 г. продължи работата по производството и разпространението на ежегодните статистически данни за НИРД.

За първи път през 2014 г. данните от статистическото изследване на НИРД за всяка година от периода 2006 - 2013 г. бяха подготвени в кръстосана разбивка по институционални сектори (на СНС) и по четвърти знак на КИД-2008. Те бяха предоставени за вътрешно ползване в рамките на НСИ във връзка с внедряването на Европейската система от сметки ЕСС 2010 в частта за капитализиране на разходите за научна и развойна дейност.

През 2014 г. бяха публикувани на сайта на НСИ и изпратени на Евростат данните от статистическото изследване на иновационната дейност на предприятията през периода 2010 - 2012 година. Изследването беше проведено в пълно съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 995/2012 на Комисията относно статистиката на Общността в научно-технологичната област.

През годината беше извършена необходимата подготвителна работа за статистическото изследване на иновационната дейност на предприятията през периода 2012 - 2014 година. В пълно съответствие с хармонизирания въпросник и методологията на Евростат (CIS 2014) беше разработен нов статистически инструментариум и беше актуализирано техническото задание за обработка на данните от изследването.

Информационно общество

През 2014 г. в съответствие с Регламент (ЕС) № 859/2013 на Комисията относно статистиката на Общността за информационното общество НСИ проведе двете регулярни статистически изследвания, осигуряващи информация за използването на ИКТ от домакинствата и предприятията в България.

Проведено беше специализирано обучение със служителите от ТСБ по изследването за използването на ИКТ от домакинствата и лицата, на което бяха представени специфични термини, свързани със съвременното развитие на информационно-комуникационните технологии, като част от нов модул, касаещ облачните услуги.

III.6. ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ, СТАТИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

Информационни и комуникационни технологии

През 2014 г. в рамките на приключващия проект по внедряване на средства за създаване и съхраняване на националните метаданни за статистически цели „Хоризонтална и вертикална интеграция: Прилагане на технически и статистически стандарти в Европейската статистическа система" беше създадена и заредена националната база метаданни в съответствие със стандарта SDMX 2.0 и беше инсталирана новата версия 2.0 на програмните средства за въвеждане, редактиране и експорт. Внедрена беше уебуслуга, позволяваща извличане на информация от базата данни за разпространение, визуализиране на данните от избрана таблица с филтриране по определени критерии и добавяне и изтриване на определени записи от базата.

В началото на 2014 г. беше осъществена реорганизация на сайта на НСИ с внедряване на ефективни по отношение на развитието и поддръжката програмни средства. Новият сайт значително оптимизира достъпа на потребителите до предоставяните услуги и информация.

През годината бяха инсталирани нови технически средства, които позволиха увеличаване на капацитета и степента на резервиране на информационните системи, използване на ефективни средства за съхраняване и възстановяване на информационните системи и данните от статистическите изследвания. Прилагат се надеждни политики за резервиране на базите данни и компонентите на информационните системи чрез специализиран софтуер и поддържане на библиотека на архивните носители.

През годината продължи организацията и поддръжката на Подпомагащия център с цел улеснение на респондентите на статистическите изследвания. Центърът обработва заявки за подпомагане на потребителите, получени по телефона и по другите канали (електронна поща, писма и т.н), и съдейства при технически и/или методологически проблеми. Гаранция за своевременната реакция на заявките е внедрената система за управление и контрол на заявките.

През 2014 г. продължи работата по усъвършенстване на архитектурата на информационните системи с цел оптимизиране на производителността и непрекъсваемостта на предоставяните информационни услуги.

За ефективното поддържане на актуални данни за предприятията между НСИ и Агенцията по вписванията се осъществява репликация на данните за вписванията в Търговския регистър и в Регистър Булстат. Чрез използване на цифрови сертификати беше осигурен достъп на определени служители до делата на търговците, вписани в Търговския регистър.

НСИ продължи да поддържа Националния регистър на населените места (НРНМ) и Общия регистър на търговците. В НРНМ бяха отразени всички промени за териториалните и административно-териториалните единици и техните граници. Освен осигурения интернет достъп за справки в НРНМ за улеснение на другите администрации НСИ разработи и публикува на сайта си актуална версия на Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици.

Чрез уеббазирано приложение за достъп до многомерни бази данни за статистиката на външната търговия НСИ предостави на потребителите възможност за интерактивни справки.

Продължи процесът на изграждане на централизирано хранилище на данни. По този начин

ще бъде преодоляно децентрализираното съхраняване на информация, ще бъде минимизиран рискът от загуба на данни, ще бъде възможно прилагане на надеждни услуги по архивиране на данните, възстановяването им при необходимост и ще бъде гарантирана защитата на информацията от неоторизиран достъп.

Развитие на статистическите информационни системи

През 2014 г. продължи процесът на постепенен реинженеринг на съществуващи софтуерни приложения и преминаване към централизирани системи с децентрализирано въвеждане на статистически формуляри при използване на съвременни технологични платформи като .Net, J2EE.

Бяха разработени нови приложения във връзка с новите изследвания в областта на селското стопанство, демографията, околната среда и структурната бизнес статистика.

Със средствата на VB.NET и Lime Survey бяха разработени нови уеббазирани приложения за нуждите на различни статистически изследвания в НСИ. Приложенията работят както в локалната мрежа на НСИ, така и с респондентите.

Продължи работата по поддръжката и актуализацията на ИС „Бизнес статистика“. Разработени бяха скриптове за дефиниране на изследванията, включени в системата за 2014 г., правила за логически контрол (обновяване на метаданните) и скриптове за актуализация на номенклатурата ПРОДКОМ. Бяха актуализирани съществуващите и създадените нови .pdf форми за въвеждане на данни по отделните формуляри за годишните наблюдения през 2014 година.

През 2014 г. продължи дейността по разработване на аналитични изходи и специфични анализи за различни статистически изследвания с използване на статистическия пакет SPSS Statistics Server (20.0), който е основна аналитична платформа в НСИ.

В рамките на Европейския проект за разпространение на данните от преброяванията в ЕС „Census Hub“ беше завършено зареждането на кубовете с реални данни в базата данни за разпространение и мапването им към предоставените от Евростат структурни дефиниции.

В рамките на проекта със субсидия от Евростат „Хоризонтална и вертикална интеграция: Прилагане на технически и статистически стандарти в Европейската статистическа система” беше завършено изграждането на SDMX референтната инфраструктура съгласно стандарта SDMX 2.0. В базата данни за разпространение бяха заредени реални данни от предварително определените три групи статистически области, а именно - краткосрочна статистика, туризъм и нефинансови предприятия от структурната бизнес статистика. Данните бяха успешно свързани към предварително създадените структурни дефиниции, за да се осигури извеждането им на сайта на НСИ.

ИКТ инфраструктура

Служители от НСИ участваха в изготвянето на необходимата документация (технически задания) и в комисии по процедурите на обществените поръчки, засягащи информационните и комуникационните технологии, поддръжката и лицензирането на използваните софтуерни продукти и развитието на информационните системи на НСИ.

През 2014 г. продължи дейността по осигуряване на работата на комуникационната среда за осигуряване на връзката с външни респонденти, а също така вътрешните връзки в ЦУ на НСИ и връзките с ТСБ. Беше разработен план за подобряване на сегментацията и оптимизиране на връзките в средата с цел облекчаване на управлението и контрола на достъпа.

През годината продължи работата по поддръжката на всички апаратни средства (настолни компютри, лаптопи, сървъри, принтери, копирна техника и телефонна централа) на НСИ. Състоянието на пощенските сървъри, сървърите за връзка с интернет и защитните стени беше

проследявано постоянно и беше осигурявана безаварийната работа на електронната поща на НСИ и връзките с външния свят. Осигурена беше и постоянна антивирусна и антиспам защита на всички компютри и останалото активно оборудване.

Сигурността на достъпа до различните информационни ресурси беше реализирана чрез управлението на Активна директория. Продължи процесът на консолидация на Активната директория и управлението на действащите акаунти.

През годината беше извършвана програмна поддръжка на всички устройства чрез постоянна актуализация и осигуряване на валидността на съответните лицензи.

Виртуалната платформа получи своето развитие чрез доставка на нови апаратни средства. Оптимизацията на виртуалната среда ще осигури предпоставки за включване на допълнителни сървъри към нея, което ще повиши надеждността на информационната среда и ще позволи включване на бъдещи информационни системи.

Методология, статистически метаданни, класификации и стандарти

С оглед установяване на необходимостта от методологична помощ, специализиран статистически софтуер и обучения в звената на НСИ беше организирано и проведено проучване с цел изясняване на „празнините“ в тези направления по отдели и дирекции в ЦУ на НСИ. Въз основа на получените резултати беше проведено и проучване относно наличните ресурси в ЦУ на НСИ с цел удовлетворяване на възникналите потребности сред разполагаемия експертен състав. Беше установено, че част от проблемите могат да бъдат решени с помощта на наличните ресурси, а останалите - чрез привличане на външни експерти. Въз основа на проведените проучвания беше разработен план-график за оказване на методологична помощ и провеждане на обучения на експерти от ЦУ на НСИ. Предложени бяха външни експерти с цел подпомагане на работата по тези дейности. В края на 2014 г. започна подготовката на обученията, които са планирани за началото на 2015 година.

Във връзка с провеждането на семинар-обучение в Учебния център на НСИ през декември беше събрана информация относно проблемите и въпросите, касаещи Информационната система „Статистически класификации“, Бизнес регистъра и извадките, свързани с него. Проблемите и въпросите бяха обсъдени по време на семинара с експерти от ЦУ и ТСБ на НСИ, като бяха предложени конкретни решения.

Разработена беше „Концепция за научноизследователска дейност в НСИ“ в краткосрочен и дългосрочен период. Тя е съгласувана с приоритетите, залегнали в „Стратегия за развитие на Националната статистическа система, 2013 - 2017 г.”, като бяха спазени основните принципи за качество на статистическите процеси и продукти от Кодекса на Европейската статистическа практика. Концепцията беше одобрена на Председателски съвет и започна работата по нейното внедряване.

През отчетната година НСИ продължи работата по внедряване на Специалния стандарт за обмен на данни и метаданни (SDMX) в националната статистическа практика. НСИ предоставя на Евростат справочни метаданни чрез уебприложението „Национален редактор на справочни метаданни” (NRME) и участва в годишния мониторинг на Евростат за състоянието на Националната система за метаданни.

НСИ продължи дейностите по текущото поддържане на данните, метаданните и предварителния календар съгласно изискванията на Специалния стандарт за разпространение на данни на Международния валутен фонд (SDDS).

Основна задача през отчетния период беше поддържането в актуално състояние на статистическите класификации и оказването на методологична помощ на потребителите по използването им в статистическата и социалната практика.

През 2014 г. приключи процесът по актуализация на структурата на Европейската класификация на продуктите по икономически дейности (условно наречена CPA Ver.2.1).

Дейността по разработването на обяснителните бележки и кореспондиращите таблици ще продължи и през следващата година. Представител на НСИ е член на специалната работна група в Евростат по разработване на предложения за изменение на тази класификация.

За целите на статистическите обработки и продължаване на динамичните редове на базата на настъпилите промени в Комбинираната номенклатура бяха разработени нови класификационни версии на продуктовите класификации ПРОДПРОМ 2014, ПРОДАГРО 2014 и ПРОДЕНЕРДЖИ 2014 и кодови таблици на преход. За целите на наблюдението ПРОДКОМ бяха актуализирани Списъците на T и Z кодовете, а за целите на статистиката на външната търговия и за системата „Интрастат“ към НАП беше извършена ежегодна актуализация на самообяснителните текстове на Комбинираната номенклатура (КН).

Статистическата служба на ООН прояви интерес към националната Номенклатура на енергийните продукти (ПРОДЕНЕРДЖИ), която няма европейски аналог. На проведен през юни семинар бяха обсъдени принципите на нейното изграждане, използваната терминология и връзката с Комбинираната номенклатура. Специално за Статистическата служба на ООН беше разработена и изпратена английска версия на класификацията с кодови таблици на връзка към КН и Standard International Energy Product Classification (SIEC).

През годината продължиха дейностите по текущо поддържане на Информационна система „Статистически класификации” и Електронни речници на статистическите термини и по стандартизиране и хармонизиране на статистическата терминология. Беше изготвен Списък на стандартните статистически показатели за 2014 година.

Други дейности

През 2014 г. беше получена статистическа информация за бедствията от общо 100 общински комисии за защита на населението. Данните бяха предоставени за публикуване в сайта на НСИ в сроковете, заложени в Националната статистическа програма.

IV. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ

Персонал

Националният статистически институт е организиран в Централно управление и 28 териториални статистически бюра. Структурните звена са разпределени в обща и специализирана администрация съгласно Закона за администрацията.

Общата численост на персонала в структурните звена на НСИ през 2014 г. е 1 112 щатни бройки, в т.ч. Централно управление на НСИ - 326 щатни бройки, и териториалните статистически бюра - 786 щатни бройки (фиг. 5). Съгласно Устройствения правилник на НСИ Централно управление е организирано в шест дирекции и звената „Инспекторат” и „Звено вътрешен одит”, отделите „Сигурност на информацията и ОМП”, „Преброяване на населението и жилищния фонд“, „Обща методология и анализ на статистическите изследвания“, „Международно сътрудничество и протокол“ и „Пресцентър”. Пет от дирекциите са в специализираната администрация, а една - в общата администрация.

Фиг. 5. Щатни бройки в НСИ през периода 2009 - 2014 година

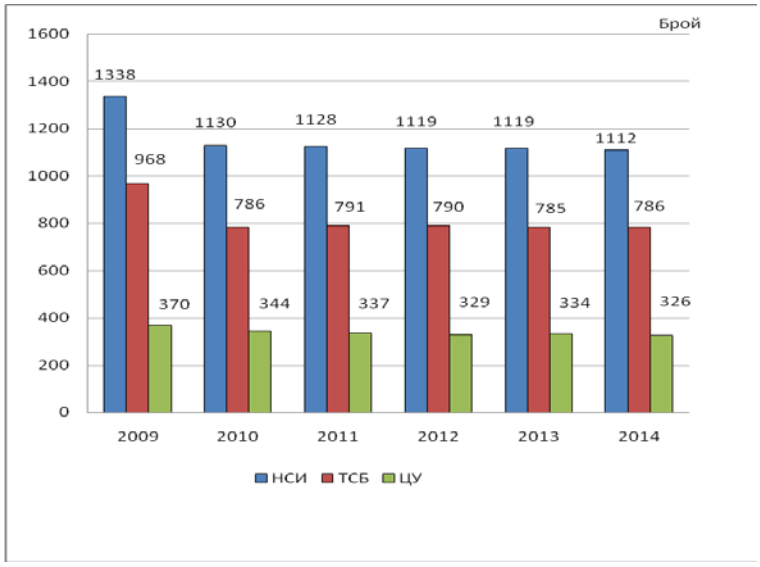

Провеждане на конкурси за незаети длъжности

За периода от началото на годината до края на октомври бяха проведени общо 12 конкурса за назначаване на служители на свободни работни места. В ЦУ на НСИ конкурсите бяха 4, а в ТСБ - 8.

Състоянието на персонала в Националния статистически институт е представено в табл. 4, която обобщава структурата на персонала общо за НСИ, в т.ч. ЦУ на НСИ и ТСБ.

Таблица 4. Заети по образование, пол, правоотношение и възрастови групи в НСИ

(Проценти)

Структура на персонала	НСИ	ЦУ	ТСБ
По образование			
Висше	79.67	92.95	74.58
Средно	20.24	7.05	25.29
По-ниско от средно	0.09	0.00	0.13
Общо	**100.00**	**100.00**	**100.00**
Пол			
Жени	82.92	77.52	84.98
Мъже	17.08	22.48	15.02
Общо	**100.00**	**100.00**	**100.00**
По правоотношение			
Служебно	76.51	91.95	70.60
Трудово	23.49	8.05	29.40
Общо	**100.00**	**100.00**	**100.00**
По възраст			
Под 24	0.37	0.00	0.51
25 - 29	5.48	8.72	4.24
30 - 34	6.59	6.04	6.80
35 - 39	10.49	12.75	9.63
40 - 44	12.63	15.10	11.68
45 - 49	13.37	7.72	15.53
50 - 54	16.81	10.07	19.39

55 - 59	25.07	24.83	25.16
60 и над 60	9.19	14.77	7.06
Общо	**100.00**	**100.00**	**100.00**

Посочените данни показват висока степен на образованост сред служителите на НСИ особено в Централно управление, където делът на висшистите е над 90%. Анализът сочи, че се запазва откроена тенденция към преобладаване на специалности с икономическа насоченост, като това са около 40% от общия състав. Статистиците, които работят не само в специализираната, но и в общата администрация, се очертават като най-многобройни - 25% от целия щат. Подобно на другите администрации и в НСИ се наблюдава феминизация, както и преобладаване на служители в по-високите възрастови групи.

Табл. 5 показва броя на служителите, които към настоящия момент продължават образованието си за придобиване на по-висока образователна степен.

Таблица 5. Обучение на служителите от НСИ в български университети

(Брой)

Вид обучение	НСИ	ЦУ	ТСБ
Висше образование за получаване на образователна степен			
Доктор	4	4	1
Магистър	11	3	8
Бакалавър	3	0	3
Друго			
Специализация	2	0	2
Общо	**20**	**7**	**13**

През 2014 г. поради настъпили корекции в бюджета на НСИ средствата за извършване на основни ремонти и реконструкции бяха редуцирани. Ремонти бяха извършвани единствено по предписания и разпореждания от специализираните държавни и контролни органи. Текущи ремонтни дейности в сградата на ЦУ на НСИ бяха извършвани само при аварийни ситуации и ограничено в някои от териториалните статистически бюра. Частичен ремонт беше извършен в почивната база в гр. Приморско по предписание на Агенцията за безопасност на храните.

Продължиха дейностите по подобряване на условията на труд. В ограничен размер бяха подменени отделни елементи от обзавеждането и оборудването на работните кабинети. Оптимизирано беше разпределението на стаите в ЦУ в съответствие със структурните промени.

Беше извършена застраховка на недвижимото имущество и на автомобилния парк. Започна процедура за подмяна на амортизирания автомобилен парк (над 90% от служебните автомобили са закупени преди и през 2001 г.). Продължи практиката за оптимизиране на извършваните ремонти на автомобилния парк в НСИ. Въведени бяха регламенти за контрол по извършване на ремонти на автомобилите в НСИ, както и отчетност на пробег, разходи за горива, смазочни материали и други.

Стартирана беше процедура за отдаване под наем на кафенето в сградата на Централното управление на НСИ.

Подготвено беше споразумение с „Информационно обслужване” АД относно разпределение на разходите за поддържане на общите части от стопанисваните сгради.

Бяха подновени договорите с експлоатационните дружества при изгодни за НСИ условия.

Оптимизирани бяха разходите за регулярна доставка на консумативи и материали.

Продължи изпълнението на текущи ремонти, превантивни дейности и отстраняване на аварии чрез въведената книга за регистрация. Всички изисквания за поддържане на строг противопожарен ред в сградата на ЦУ и в сградите на ТСБ на НСИ съгласно изискванията на нормативните документи бяха спазени. Всички предписания във връзка с това бяха изпълнени или отсрочени в законно установените срокове.

Поради недостиг на средства временно бяха спрени дейностите по обследване на сградите и издаване на технически паспорти за тях.

Приключи процедурата по връщане на част от стопанисваните от ТСБ площи на държавата поради отпаднала необходимост от ползване. НСИ реализира икономии от експлоатационни разходи. Тази инициатива продължава и ще бъде разширена и през следващата година чрез отдаване под наем на други незаети или освободени чрез разместване на персонала площи.

За гарантиране на електроснабдяването на средно напрежение беше подготвена процедура за избор на доставчик на нетна електрическа енергия за НСИ с включена услуга „Отговорност за балансиране“, което ще доведе до значителни икономии от средства за електрическа енергия.

В ход е процедура за избор на оператор за предоставяне на електронни съобщителни услуги на обществени фиксирани телефонни мрежи за нуждите на НСИ.

Бюджет

Изпълнението на бюджета на НСИ за 2014 г. е съгласно приетия Закон за държавния бюджет на Република България за 2014 г. и направените корекции към 31.10.2014 година (Приложение 1).

Планираните приходи са изпълнени спрямо уточнения план към 31.10.2014 г. - 132.02%. От тях полученото финансиране по международни програми и проекти е 171.81%.

Изпълнението на общия размер на разходите за същия период е 81.25%, в т.ч. текуща издръжка (заплати, други възнаграждения и плащания на персонала и издръжка) - 85.87%.

V. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ

През 2014 г. Статутът и вътрешните правила за дейността на Звеното за вътрешен одит (ЗВО) бяха актуализирани и отново утвърдени от председателя на НСИ. Екземпляр от Статута беше изпратен в Министерството на финансите.

В началото на годината Стратегическият план 2014 - 2016 г. беше актуализиран, след направена оценка на риска на всички структури в системата на НСИ. В съответствие с него беше изготвен Годишен план за 2014 г. за дейността на ЗВО, след което плановете бяха утвърдени на 4.02.2014 година.

През февруари 2014 г. беше изготвен годишен доклад за дейността по вътрешен одит за предходната година, който беше изпратен на министъра на финансите в определения срок.

През изминалата година бяха осъществени следните дейности:

- Участие като консултиращ орган и координатор за актуализиране на рисковете по риск-регистрите на ЦУ и ТСБ за 2014 година
- Участие като консултиращ орган и координатор при изготвяне на обобщения Въпросник и Доклад за състоянието на системите за финансово управление и контрол за 2013 г. и изпращането му в указания срок на министъра на финансите
- Актуализиране на Стратегията за управление на рисковете в НСИ с прилагането от 2015 г. на нова методика за оценяване на рисковете в съответствие с изискванията за управление на

рискове, изготвяне на проект на заповед и определяне на състава на постоянната работна група за управление на рисковете

- Координация и организация по изготвяне на риск-регистрите за управление на рисковете за 2015 година.

Поради настъпили структурни промени в началото на септември беше извършена нова оценка на риска и Стратегическият и Годишният план на ЗВО бяха актуализирани.

В изпълнение на Годишния план за одитните ангажименти на Звеното за вътрешен одит през годината бяха предвидени и изпълнени пет одитни ангажимента за даване на увереност. Първият беше свързан с анализ и оценка на изпълнението на бюджета на НСИ за периода 1.01.2013 - 31.03.2014 година. Вторият ангажимент беше свързан с анализ и оценка на полученото финансиране и разходването на бюджетни средства при провеждането на Преброяването на населението и жилищния фонд в Р България, осъществено от НСИ през 2011 година. Извършени са два одитни ангажимента за проверка и анализ на дейностите, извършвани от ТСБ - София, и ТСБ - Пазарджик. Последният одитен ангажимент е за даване на увереност относно: правилното, законосъобразното и ефективното изпълнение на извършваните дейности от два отдела от дирекция „Бизнес статистика" в ЦУ на НСИ в съответствие с нормативните и утвърдените вътрешни актове.

Бяха формулирани около 18 препоръки и 2 становища за подобряване на дейностите и около 20 съществени констатации с положителен ефект относно изпълнението на целите. За дадените препоръки е изготвен и утвърден план за действие по съответните одитни ангажименти.

В съответствие с утвърдения план за обучение през годината бяха проведени следните обучения на ЗВО на двама вътрешни одитори: Провеждане на V професионална среща на вътрешните одитори, организирана от Института на вътрешните одитори в България; провеждане на обучение по осигуряване на качеството на вътрешния одит, организирано от Министерството на финансите; обучение "Роля на вътрешния одит в превенцията на измамите" и курс "Въведение в информационна сигурност по стандарт ISO/IES 27001:2013".

През 2014 г. приоритетните цели в дейността на Инспектората на НСИ бяха свързани с:

- Постигане на законосъобразно функциониране на административните структури в системата на НСИ чрез извършване на системен контрол върху дейността, генериране на целесъобразни мерки и предложения и своевременно отстраняване на констатираните пропуски, слабости и нарушения

- Повишаване на качеството и ефективността на осъществявания административен контрол, на капацитета, подготовката и квалификацията на служителите от Инспектората.

В изпълнение на посочените цели Инспекторатът извърши 6 планови и 5 извънпланови проверки в административни звена на ЦУ и ТСБ на НСИ по спазване на законите, подзаконовите и вътрешноведомствените актове, правилата и процедурите за организация на работата на структурите. Две от извънплановите проверки бяха извършени по сигнали, една - по разпореждане на заместник министър-председателя по икономическите въпроси. За първи път през 2014 г. беше извършена извънпланова комплексна проверка, по време на която беше осъществен контрол на качеството на статистическата информация. В състава на комисията бяха включени служители от специализираната администрация на ЦУ на НСИ, които извършиха контрол на първия етап на статистическите изследвания, определяне и обхват на статистическите единици, събиране и първична обработка на статистическата информация. През годината в две административни звена беше извършен анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията и в други две звена беше направена оценка на корупционния риск. През 2014 г. в НСИ не са постъпили сигнали за конфликт на интереси на служители от администрацията. В резултат на извършените проверки бяха образувани две дисциплинарни производства.

Беше изготвен анализ на констатациите, включващ основните пропуски, слабости и

нарушения в дейността на администрациите, а именно:

- Липса на разписани или актуализирани вътрешни правила и процедури за организацията, провеждането, отчета и контрола на дейностите
- Кадрова необезпеченост и прилагане на практики за назначаване и преназначаване на служители при прекалено използване на законовите изключения
- Недостатъчна координация между структурите на ЦУ и ТСБ на НСИ.

На базата на констатациите и изводите с цел отстраняване на пропуските и слабостите и подобряване на работата на проверяваните администрации бяха предложени и впоследствие утвърдени от председателя на института общо 64 препоръки.

През 2014 г. с цел повишаване на подготовката и професионалната квалификация служителите от Инспектората участваха в курс, организиран от Института за публична администрация, в две конференции, два семинара и една годишна среща, проведени от Главния инспекторат на Министерския съвет.

Приложение 1. Справка за бюджета на Националния статистически институт за 2014 година

Показатели (в левове)		Закон за бюджета 2014 г.	Уточнен план за годината към 31.10.2014 г.	Отчет към 31.10.2014 г.	Изпълнение на план/отчет (%) към 31.10.2014г.
1	2	3	4	5	6
I. ПРИХОДИ - ВСИЧКО	**01**	**1500000**	**1806000**	**2387550**	**132.20**
Собствени приходи		1500000	1806000	2387550	132.20
Неданъчни приходи		800000	800000	659190	82.40
Приходи и доходи от собственост	24-00	798000	798000	659150	82.60
- Нетни приходи от продажби на услуги, стоки и продукция	24-04	650000	650000	603484	92.84
- Приходи от наеми на имущество	24-05	148000	148000	55666	37.61
Държавни такси	25-00	2000	2000	40	2.00
Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми		700000	1006000	1728360	171.81
Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина	46-00	700000	1006000	1728360	171.81
II. РАЗХОДИ - ВСИЧКО	**02**	**18185600**	**17756001**	**14426726**	**81.25**
Общо разходи		18185600	17756001	14426726	81.25
Текущи разходи		15355600	16684501	14327136	85.87
Персонал		12008300	13337201	11784665	88.36
Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	01-00	7880200	8757691	7158098	81.73
Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения	01-01	1702600	1920789	1301541	67.76
Заплати и възнаграждения на персонала, нает по служебни правоотношения	01-02	6177600	6836902	5856557	85.66
Други възнаграждения и плащания за персонала	02-00	1840200	2177627	2364348	108.57
Задължителни осигурителни вноски от работодатели	05-00	2287900	2401883	2261579	94.16
Осигурителни вноски от работодатели за държавното обществено осигуряване (ДОО)	05-51	1487100	1562637	1450523	92.83
Здравноосигурителни вноски от работодатели	05-60	594900	645568	594650	92.11
Вноски за допълнително задължително осигуряване от работодатели	05-80	205900	193678	216406	111.73
Вноски за доброволно осигуряване	08-00	0	0	640	
Издръжка	10-00	3237300	3237300	2473600	76.41
Платени данъци, такси и административни санкции	19-00	108000	108000	67133	62.16
Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	46-00	2000	2000	1738	86.90%
Капиталови разходи		2830000	1071500	99590	9.29
Основен ремонт на дълготрайни материални активи	51-00	150000	0	3495	
Придобиване на дълготрайни материални активи	52-00	685000	334500	68417	20.45
Придобиване на нематериални дълготрайни активи	53-00	1995000	737000	27678	3.76

Справка за бюджета на Националния статистически институт за 2014 година

(Продължение и край)

НАТУРАЛНИ ПОКАЗАТЕЛИ					
Щатни бройки - общо		1112	1112	1067	0.00
Средногодишни щатни бройки - общо		259	259	254	0.00
Щатни бройки		853	853	813	0.00
III. ТРАНСФЕРИ	**03**	**16685600**	**15950001**	**12061910**	**75.30**
III. А. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ/РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ И ДРУГИ БЮДЖЕТИ		**16685600**	**15913500**	**11983217**	**75.30**
Получени трансфери (субсидии/вноски) от ЦБ (нето)	30-31	16685600	15913500	11983217	75.30
- Получени трансфери (субсидии) от ЦБ (+)		16685600	15913500	11983217	75.30
III. Б. ТРАНСФЕРИ МЕЖДУ БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/ СМЕТКИ		**0**	**36501**	**78693**	**0.00**
- Получени трансфери (+)	61-01		0	30000	
- Предоставени трансфери (-)	61-02		0	0	
- Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост (+/-)	61-05		36501	48693	
III. В. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИТЕ СМЕТКИ И ИЗВЪН БЮДЖЕТНИТЕ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ					
IV. БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-) (I - II + III)	**04**	**0**	**0**	**0**	**0.00**
V. ФИНАНСИРАНЕ	**05**	**0**	**0**	**0**	**0.00**

Приложение 2. Организационна схема на Националния статистически институт

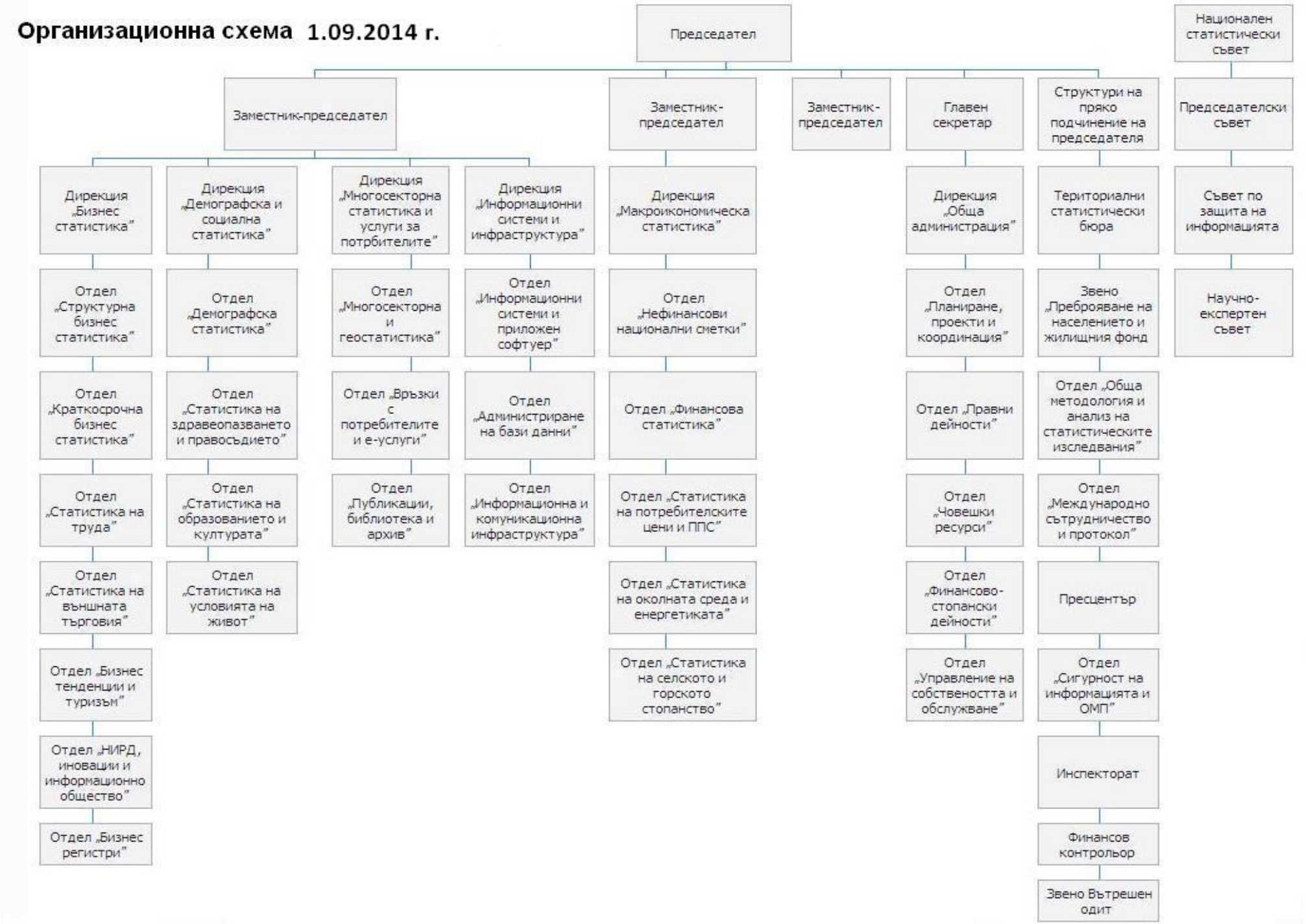

Приложение 3. Справка за неизпълнените поради бюджетни ограничения дейности през 2014 г., предвидени в Плана за действие

Приоритет от Стратегия 2013-2017	Действия за изпълнение на приоритетите	Заложен срок за изпълнение	Етап на изпълнение	Връзка със стратегията	Причина за застрашено изпълнение	Мерки НСП 2015
1.1	Разработване и внедряване на ИС „Образование“ за Подобряване на обхвата, съдържанието и качеството на статистическите данни за образованието чрез използването на административни източници при съблюдаване на основните статистически принципи за качество на информацията	2013 - 2015	Не е изпълнено	План за действие, т. 21	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи а) Разработка на ИС "Образование"
1.1	Изграждане и стартиране на работата с Информационна система „Макроикономическа статистика“ за нефинансови национални сметки - тримесечни и годишни данни.	2013 - 2017	Не е изпълнено	План за действие, т. 49	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи б) Разработка на ИС "Макроикономическа статистика" - нефинансови и финансови национални сметки и държавна финансова статистика
1.1	Изграждане и стартиране на работата на ИС „Макроикономическа статистика“ в областта на финансова статистика.	2013 - 2017	Не е изпълнено	План за действие, т. 57	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи б) Разработка на ИС "Макроикономическа статистика" - нефинансови и финансови национални сметки и държавна финансова статистика
1.2	Реинженеринг на регистър на статистическите единици	2013	Частично изпълнено	План за действие, т. 138	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи и) Развитие и актуализация на ИС "Регистър на статистическите единици"

1.2	Поддържане, актуализация и разширяване на Информационна система „Краткосрочна бизнес статистика“	2014- 2015	Частично изпълнено	План за действие, т. 99	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи й)Усъвършенстване и актуализация на ИС "Краткосрочна бизнес статистика"
1.2	Реинженеринг и актуализация на Информационна система „Външна търговия“	2014-2017	Частично изпълнено	План за действие, т. 76	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи к)Развитие на Информационна система "Външна търговия"
1.3	Внедряване на електронен портал „е-разпространение“ за осигуряване на онлайн достъп до статистическа информация	2015	Предстои	План за действие, т. 222	-	241. База данни за разпространение - Конвертиране и зареждане на данни към базата данни за разпространение; Управление и архивиране на данни в базата данни за разпространение 242. Проектиране, разработване, внедряване и поддръжка на електронни услуги за е-управление
1.4	Развитие на ГИС за внедряване на пространствени данни в статистическия производствен процес	2013-2015	Частично изпълнение	План за действие, т. 180	Бюджетни ограничения	
2.2	Изграждане и актуализиране на регистър на адресите/жилищата/домакинствата на базата на данните от Преброяване 2011.	2013 - 2015	Не е изпълнено	План за действие, т. 2	Бюджетни ограничения	221.Разработване на IT-технология за изграждане и актуализиране на Регистър на адресите/ жилищата/ домакинствата на база данните от Преброяване 2011 191. Регистър на сградите и жилищата

2.2	Актуализиране и разширяване на Информационна система „Бизнес статистика” (ИСБС) като основен инструмент за събиране в онлайн режим на качествена счетоводна и статистическа информация, необходима за изчисляването на показателите по СБС.	2013 - 2017	Частично изпълнено	План за действие, т. 85	Бюджетни ограничения	222.Развитие на информационните системи е)Усъвършенстване и актуализация на ИС "Бизнес статистика"
2.2	Разработване на електронен дневник, адаптиран към персонални компютри с различна оперативна система и програмно осигуряване за Наблюдението на домакинските бюджети.	2013	Не е изпълнено	План за действие, т. 37	Бюджетни ограничения	37. Доходи, разходи и потребление на домакинствата - Разработване на нови книжни и електронни карта и дневник и провеждане на експеримент с домакинства, които не участват в регулярното наблюдение